

III. OLOMOUCKÉ SPECIÁLNĚPEDAGOGICKÉ DNY

XVI. Mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami
III. Konference mladých vědeckých pracovníků

17. a 18. 3. 2015
v Olomouci

Téma konference

Perspektivy speciální pedagogiky?!

Místo konání

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Žižkovo nám. 5, Olomouc

www.contexo.cz/cs/specialni-pedagogika3/

Program a bulletin abstraktů

III. OLOMOUCKÉ SPECIÁLNĚPEDAGOGICKÉ DNY

XVI. Mezinárodní konference k problematice osob se specifickými
potřebami

III. Konference mladých vědeckých pracovníků

Téma konference

PERSPEKTIVY SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKY?!

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

17. – 18. 03. 2015
Olomouc

Subtémata:

- ❖ Teoretická východiska speciální pedagogiky.
- ❖ Intervence cílené k osobám se speciálními potřebami.
- ❖ Současný stav a pojetí výzkumu ve speciální pedagogice.
- ❖ Kdo je a není speciální pedagog?

Organizátoři a partneři konference:

Ústav speciálněpedagogických studií
Pedagogická fakulta
Univerzita Palackého v Olomouci

Vědecký výbor:

doc. PhDr. Lea Květoňová, Ph.D.
prof. PaedDr. Libuše Ludíková, CSc.
prof. PhDr. PaedDr. Miloň Potměšil, Ph.D.
prof. dr. hab. Adam Stankowski, Ph.D.
prof. PaedDr. Alica Vančová, CSc.
prof. PaedDr. Milan Valenta, Ph.D.
doc. Mgr. Kateřina Vitásková, Ph.D.
prof. PhDr. Marie Vítková, CSc.

Organizační a programový výbor:

Mgr. Miluše Hutyrová, Ph.D.
Mgr. Jan Chrastina, Ph.D.
Mgr. Zdeňka Kozáková, Ph.D.
Mgr. BcA. Pavel Kučera
Mgr. Renata Mlčáková, Ph.D.
Mgr. Veronika Růžičková, Ph.D.
Mgr. Oldřich Müller, Ph.D.
Mgr. Martin Dominik Polínek, Ph.D.
Mgr. Pavel Svoboda, Ph.D.
Mgr. Ivana Lištiaková, Ph.D.
PhDr. Martin Dolejš, Ph.D.
Bc. Jaroslava Suchá
Mgr. Lucie Vavrysová
Eva Švidrnichová
Ondřej Vávra

Program konference

XVI. Mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami

17. 3. 2015

REGISTRACE OD 8:00

9:00-10:00

Auditorium – přízemí

Slavnostní zahájení konference

Moderuje – O. Müller

prof. Mgr. Jaroslav Miller, M.A., Ph.D. (rektor Univerzity Palackého v Olomouci)

doc. Ing. Čestmír Serafín, Dr. Ing-Paed. IGIP (děkan Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci)

doc. PhDr. Eva Souralová, Ph.D. (ředitelka Ústavu speciálněpedagogických studií Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci)

Kulturní vystoupení "Ozvěny jara" – smíšený komorní sbor ATENEO Univerzity Palackého v Olomouci, sbormistr P. Režný

Úvodní přednáška

Perspektivy speciální pedagogiky – Ludíková, L.

10:00-10:30

Předsálí Auditoria – přízemí

Coffeebreak

10:30-12:00

Auditorium – přízemí

Inclusive education challenges. Lithuanian experience. – Radzeviciene, L., Kaffemaniene. I.

Post-ústavní deinstitutionalizace a inkluzivní desegregace – Michalík, J.

12:00-13:00

Oběd

Učebna N11 – 1. patro

Moderuje – P. Kučera

Bilingválne vzdelávanie nepočujúcich v Európe – Tarcsiová, D.

Reakce žáků se sluchovým postižením na nejednoznačný výtvarný podnět – Potměšilová, P.

Vliv školy na integrační proces žáka se sluchovým postižením – Pitnerová, P.

Pedagogové základních škol pro sluchově postižené a jejich povědomí o kultuře Neslyšících a jejich zvycích – Kučera, P.

Intervenční program SPC pro rodiny dětí s vadou sluch – Vysuček, P.

Concept of Incusion and the Nigerian Perception of Inclusive Education for Learners with special Needs – Irokaba, G.

Učebna N12 – 1. patro

Moderuje – M. D. Polínek

Aspekt morálního soudu v etopedických zařízeních – Smolík, A., Svoboda, Z

Etopedie, quo vadis? – Růžička, M.

Overenie platnosti nástroja „deficity čiastkových funkcií“ u detí zo sciálne znevýhodněného prostredia
– Kvasničková, G., Lazíková, V.

Role vztahů dětí s poruchami chování a výchovných profesionálů v rámci etopedické intervence –
Červenka, K.

Specifika teatroterapeutických představení – Polínek, M. D.

Prevalence, fenomenologie a vliv na každodenní fungování – Prochwicz, K., Kałużna – Wielobób, A.

Učebna N13 – 1. patro

Moderuje – K. Vitásková

Internacionalita a interdisciplinarita ako facilitátor intervenčnej činnosti moderného špeciálneho pedagoga – Vančová, A.

Internetové poradenstvo a cloudové technológie v špeciálnej pedagogike – Lopúchová, J.

Speciální pedagogika v novém pojetí vzdělávání a vnímání hodnoty člověka – Stejskal, B.

Motivace volby studia SPPG – Havlisová, H., Bílková, Z.

PICO(T) a PCD formáty klinicky významných otázek v konceptualizaci speciálněpedagogického výzkumného designu – Chrastina, J.

Montessori terapia u detí s poruchami vývinu – Tichá, E.

Učebna N14 – 1. patro

Moderuje – V. Růžičková

Bezbariérová knihovna na cestě ke zrakově postiženým – Eliášková, K., Wagnerová, M.

Projekt STEP UP – Loudová, J. Eliášková, K., Wagnerová, M.

Realizace prevence vzniku zrakového postižení – Joklíková, H.

Speciální pedagog - tyfloped jako součást života osob se zrakovým postižením – Růžičková, V.

Symptomatické poruchy řeči u osob se sensorickým postižením z perspektivy logopedů – Stejskalová, K., Hanáková, A.

e-Přístupnost pro studenty se zrakovým postižením na vysokých školách – Regec, V.

Učebna N15 – 1. patro

Moderuje E. Urbanovská

Aplikace 3D interaktivní technologie v rámci snoezelenu jako současný trend speciálně pedagogické intervence – Dzidová, L.

Východiska, perspektivy a výzvy ve vzdělávání osob s těžkým tělesným a kombinovaným postižením – Kantor, J.

Organizace činností a schéma intervence služeb rané péče v hlavním městě Ruské federace - Moskvě – Šándorová, Z.

Možnosti ranej intervencie pre rodiny s nepočujúcim dieťaťom na Slovensku – Zborteková, K.

Speciálněpedagogická podpora rodičům dětí raného věku v institucionální péči – Dokoupilová, I.

Ergoterapia v ranom veku pri práci s dieťaťom s Angelmanovým syndrómom – Kováčová, B.

Učebna N16 – 1. patro

Moderuje – Z. Kozáková

Aspekty ovlivňující volbu formy speciálního vzdělávání u rodičů dětí s lehkým mentálním postižením – Hachová, S.

Biologické faktory v etiologii autizmu – Vidošovičová, M., Siklenková, L., Hnilicová, S., Ostatníková, D.

Časové procesy a poruchy autistického spektra – Kossewska, J.

Muzikoterapeutická intervence pro dítě s autismem – Vlachová, Z.

Postoje veřejnosti k rodičovství osob s mentálním postižením – Kozáková, Z.

Role neziskových organizací v životě člověka s mentálním postižením – Adamus, P.

Předsálí Auditoria – přízemí

Posterová sekce

Povinností autorů je aktivní účast u prezentované posteru

Moderuje – A. Říhová

Diplomová práce - Využití terapeutického materiálu v logopedické intervenci v iniciální fázi afázie –
Blatná, K.

DrOmnibus – polské nářadí podporující léčbu dětí s poruchami chování a vývoje – Stawiarz, A.,
Strzesak, K.

Funkce problémového chování žáků s kombinovanými postiženími – Cop, D.

V říši pohádek – Szczepanik, M., Winiarska, A., Zasadni, N.

Linguistic vision of Matthew's world – Lenart, J.

Model integrácie detí so sluchovým postihnutím a intaktných detí v špeciálnom predškolskom
zariadení – Kročanová, L.

Možnosti overovania čitateľskej gramotnosti u detí základných škôl – Sárközyová, J., Belica, I.

Možnosti rozvoja jazykových schopností žiakov v prípravnom ročníku v ZŠ – Gatiaľ, V., Čerešník, M.

Myths about ASD in the texts of popular culture – Suruło J., Świeżak J.

Poradenství na základních školách z perspektivy žáků 7. až 9. ročníků – Fialová, M.

Home-based early intervention for children with disabilities: A case study – Li, X.

Prvky arteterapie v edukácii žiakov so špeciálnymi edukačnými potrebami – Kukova, K.

Retro se vrací i do dětské hry – Klimešová, I., Wittmannová, J., Xaverová, Z., Benjamin, K.

14:30-15:00

Předsálí Auditoria – přízemí

Coffeebreak

15:00-16:30

Učebna N12 – 1. patro

Moderuje – I. Lištiaková (v anglickém jazyce bez překladu)

Case Study of Two Czech Children with Cochlear Implants – Wu, J.

Perspectives of development of inclusive education in Georgia – Chitorelidze, T.

Student Teachers perception about Inclusive education at Fiji National University, Lautoka Education
Campus , Fiji Islands – Kumar, S.

Učebna N13 – 1. patro

Moderuje – J. Chrastina

Edukácia intelektovo nadaných detí v slovenskej republike – Dočkal, V.

Eskills for Jobs in Special Education – Pešat, P.

Diagnostika komunikačních potřeb seniorů s demencí v procesu terapeuticko-formativní intervence – Müller, O.

Hlavní oblasti podpory a rozvoje kvality života u seniorů s postižením v domovech pro seniory – Jičínská, J.

Učebna N14 – 1. patro

Moderuje – R. Mlčáková

Případová studie dítěte s diagnózou vývojová dysfázie – Smečková, G.

Alternativní a augmentativní komunikace ve veřejném vzdělávání dětí se specifickými komunikačními potřebami – na základě polských zkušeností – Skorek, E. M., Kochan, K.

Rozvoj pragmatické jazykové roviny u osob s poruchami autistického spektra – Vitásková, K., Říhová, A., Šebková, L.

Rozdíly ve výsledcích vyšetření artikulace z hlediska fonetického a fonologického u dětí předškolního oddělení mateřské školy logopedické a mateřské školy běžného typu – Mlčáková, R.

Učebna N15 – 1. patro

Moderuje – P. Svoboda

„Vidím je úplně jinýma očima.“ Jak pedagogický přístup Global Storylines mění vztah mezi učiteli a žáky – Slepíčková, L.

Význam determinant inkluzivního vzdělávání pohledem ředitelek a ředitelů běžných škol – Vrubel, M.

Analýza individuálních edukačních plánů v kontextu Indexu pro inkluzi – Svoboda, P., Hutýrová, M., Vitásková, I.

Postoje české veřejnosti k inkluzivnímu vzdělávání – Pančocha, K., Slepíčková, L.

Inkluze ve volném čase dětí s postižením – Chroboková, K.

Posterová sekce

Povinností autorů je aktivní účast u prezentované posteru

Moderuje – M. Růžička

Porovnanie čitateľských spôsobilostí rómskych žiakov s majoritnou slovenskou populáciou žiakov 4-6.ročníka základných škôl – Kmeť, M., Kurečko, M.

Poskytovanie sociálnej opory rómskym žiakom so špeciálnymi edukačnými potrebami – Čerešníková, M., Šramková, M., Rusnáková, J.

Ranná diagnostika porúch autistického spektra – Kvasničková, G., Kubranská, A., Vidošovičová, M., Ostatníková, D.

Knowledge on sexuality among the intellectually disabled versus selected features of the family environment – Kijak, R.

Sociální přizpůsobení mentálně postižené mládeže – případová studie – Balazy, W.

Současné možnosti studia seniorů se sluchovým postižením na Univerzitě třetího věku v ČR – Kotvová, M., Hádková, K., Karkošová, M.

The platform KRAINA OZA as a form of support for people with autism – Sowa, M.

Umění a inkluze – Sochor, P.

Výzkum prekonceptí intaktních žáků základních škol o mentálním postižení – Pivarč, J.

Kvalita života osob se sluchovým postižením – Hradilová, T.

Uplatňování inkluzivních principů ve vzdělávání na základní škole v České republice a ve Švédsku – Odehnalová, P.

III. Konference mladých vědeckých pracovníků

18. 3. 2015

REGISTRACE OD 8:00

9:00–9:30

Auditorium – přízemí

Zahájení konference

Moderuje – O. Müller

Doktorský studijní program jako cesta i cíl – prof. PhDr. et PaedDr. Miloň Potměšil, Ph.D.

9:30–10:30

Zvaná přednáška

Neurobiologie nejčastějších vývojových poruch dětského věku
– MUDr. František Koukolík, DrSc.

10:30–11:00

Předsálí Auditoria – přízemí

Coffeebreak

11:00–13:00

Učebna N13 – 1. patro

Garanti – O. Müller, M. Hutýrová
Moderuje – V. Zedková

Zaměstnání - důležitý aspekt životní spokojenosti osob s mentálním postižením –
Kasáčková, J.

Emocionální opora u dětí s problémovým chováním – Matochová, J.

Matematizace reálné situace - rozvoj matematické gramotnosti na základní škole praktické –
Hubišťová, M.

Etické aspekty ve výchově a vzdělávání osob v zařízeních institucionální výchovy –
Komárková, A.

Mateřství žen s mentálním postižením v České republice: Znalosti, zkušenosti a postoje pracovníků v sociálních službách k těhotenství a mateřství žen s mentálním postižením –
Bernoldová, J., Adamčíková, Z., Strnadová, I., Klusáček, J.

Faktory ovlivňující návrat diet'at'a do socialne znevýhodneného prostredia po ukončení inštitucionálnej starostlivosti – Bednárová, L.

Obraz osob s mentálním postižením v českém hraném porevolučním filmu – Hrubešová, I.

Krize a krizová intervence u dětí s poruchami chování – Štrausová, K.

Edukace žáků s tělesným a kombinovaným postižením – Petrová, N.

Možnosti zážitkové pedagogiky v současné speciálně pedagogické andragogice – etopedické –
Kubisová, S.

Vlivy podílející se na rozvoji komunikačních kompetencí dospívajících osob s kombinovanými vadami – Zedková, V.

Vazba rodiny a dítěte v ústavní výchově ve výzkumu – Seget'ová, P.

Učebna N16 – 1. patro

Garanti – M. Valenta, K. Vitásková
Moderuje – J. Mašťalíř

Autenticita jevištního projevu – Jurkasová, J.

Specifika logopedické intervence u pacientů s psychiatrickou diagnózou – Červinková, H.

Dramaterapeutický projekt v Čínské lidové republice – Mazák, J.

Význam prevence poruch hlasu v pregraduální přípravě hlasových profesionálů – Šebková, L.,
Vitásková, K., Říhová, A.

Jak vstupuje umění do výzkumu – Czereová, L.

Specifika hlasového projevu dětí romského etnika z pohledu logopeda – Oprštná, L.

Preventivní a terapeutický přínos divadelní tvorby – Koblí, L.

Projevy auditivní agnózie u osob s Aspergerovým syndromem očima rodičů – Dostálová, L.

Zdravotní klauniáda jako součást léčebného procesu – Šilarová, J.

Učebna N14 – 1. patro

Garanti – J. Langer, K. Stejskalová
Moderuje – I. Horváthová

Specifika přípravy na mateřství u žen s těžkým zrakovým postižením – Haklová, K.

Nástin kvality percepce minulé zkušenosti osoby se zrakovým postižením: Vnímaná realita nebo představa? – Majerová, H.

Fenomén celoživotního vzdělávání u osob se zrakovým postižením v kontextu inkluze – Trefilíková, T.

Poskytovanie tlmočnických služieb pre študentov so sluchovým postihnutím na vysokej škole – Dobišová, E.

Problematika vzdělávání osob se sluchovým postižením z pohledu vysokoškolských studentů speciální pedagogiky – Švecová, V.

Starostlivosť o dospelé osoby s hluchoslepotou vo vybraných štátoch Európy – Priesterová, K.

Výtvarné umění jako jeden z aspektů kvality života osob s postižením zraku – Remešová, Z.

Rekvalifikačné kurzy jako podpora kvality života osôb so sluchovým postihnutím – Horváthová, I.

Jak nakupují nevidomí – Dohnalová, V., Horáková, J., Šustrová, I.

13:00 –13:30

Oběd

13:30–15:00

Učebna N16 – 1. patro

Moderuje – K. Stejskalová, A. Hanáková

Diplomový seminář

15:00

Auditorium – přízemí

Slavnostní ukončení konference

doc. PhDr. Eva Suralová, Ph.D. (ředitelka Ústavu speciálněpedagogických studií Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci)

Organizátoři konference si vyhrazují právo v nezbytných událostech měnit čas a pořadí příspěvků

Ústní sdělení

Alternativní a augmentativní komunikace ve veřejném vzdělávání dětí se specifickými komunikačními potřebami – na základě polských zkušeností

Małgorzata Skorek Ewa, Kochan Katarzyna

Polské veřejné školy se otevřely postiženým žákům, čímž těmto dětem a jejich rodinám nabídly velikou šanci a zároveň postavily učitele před obrovskou výzvou. Svědčí to také o probíhající faktické, nikoli zdánlivé, obsažené jen v populistických heslech, inkluzi. Každý druh postižení si vyžaduje, aby učitel používal jiné metody a formy práce. Zvláště důležité je to u žáků s různými komunikačními potřebami – nemluvicích nebo slabě mluvicích, používajících různé způsoby komunikace (alternativní, nahrazující řeč nebo augmentativní, pokud se jedná o žáka s omezeným používáním řeči). V polských veřejných školách se od školního roku 2014/2015 používají slabikáře, které jsou přizpůsobené pro práci s dětmi se specifickými vzdělávacími potřebami. Autorky představí různé verze slabikáře, jenž je ve veřejném školství určen pro výuku čtení a psaní, konkrétně verzi znakovou pro neslyšící nebo slabě slyšící děti, verzi v Braillovu písmu pro nevidomé, s větším písmem pro děti slabozraké a konečně verzi s piktogramy pro žáky, kteří mají problémy s výukou a/nebo komunikací.

Klíčová slova: alternativní a augmentativní komunikace, dětí se specifickými komunikačními potřebami

Analýza individuálních edukačních plánů v kontextu Indexu pro inkluzi

Svoboda, P., Hutyrková, M., Vitásková, K.

Žáci základních škol, kteří nejsou zařazeni do kategorie žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, ale vyžadující specifickou pozornost a intervenci pedagogů, jsou cílovou skupinou projektu, v rámci kterého byla zpracována analýza potřeb těchto žáků. Na jejím základě byly koncipovány individuální edukační plány, které byly vytvořeny pro 165 žáků z 8 škol zapojených do projektu. Cílem příspěvku bude mapovat a analyzovat tyto individuální plány a komparovat je s dokumentem "Ukazatel inkluze: rozvoj učení a zapojení ve školách" (2011), ve kterém jsou detailně vymezeny indikátory a k nim formulovány otázky, které pomáhají definovat význam jednotlivých ukazatelů.

Aplikace 3D interaktivní technologie v rámci snoezelenu jako současný trend speciálně pedagogické intervence

Dzidová Lenka

Cílem příspěvku je poukázat na možnosti využití nové 3D interaktivní technologie v rámci Snoezelen místnosti u dětí s vícenásobným postižením během skupinové terapie. První část je zaměřena na popis tohoto multimediálního systému, který je v České republice novinkou, a který je rozšířený a běžně aplikovaný především v zahraničí v rámci speciálně pedagogických intervencí. Stěžejní část teoretického oddílu tvoří vytýčení zvláštností osob s vícenásobným postižením, popis použitých metod, prvků bazální stimulace, funkcí snoezelenu. V druhé části je analyzována metoda případové studie k hlubšímu objasnění a porozumění jednotlivých okolností a jevů speciálně pedagogické intervence. V závěru se autorka věnuje aspektům, které mají vliv na uplatnění nově naučených pohybových vzorců ve spontánním pohybovém projevu této skupiny dětí.

Klíčová slova: interaktivní, aplikace, vícenásobné postižení, snoezelen, intervence

Aspekt morálního soudu v etopedických zařízeních

Smolík Arnošt, Svoboda Zdeněk

Text je založen na představení dílčích výsledků výzkumného projektu s názvem Analýza teleologických aspektů činnosti zařízení náhradní výchovné péče a jejich dopad na hodnotový systém dítěte se závažnou odchylkou v oblasti socializace. Cílem této části výzkumu bylo posouzení stavu kultivace osobností dětí umístěných ve školských zařízeních náhradní výchovné péče (zařízení pro jedince se socializační odchylkou a s diagnózou porucha chování) v oblasti morálního rozvoje.

Klíčová slova: socializační odchylka, porucha chování, morálka, frustrační tolerance, morální vývoj, morální jednání

Aspekty ovlivňující volbu formy speciálního vzdělávání u rodičů dětí s lehkým mentálním postižením

Hachová Stanislava

Vzdělávání dětí s lehkým mentálním postižením je velice diskutovaným tématem v souvislosti s rušením základních škol praktických, které jsou přímo uzpůsobené dětem s lehkým mentálním postižením. Individuální integrace těchto dětí do běžných základních škol je v dnešní době velmi prosazovaným fenoménem. Článek se zabývá vzděláváním dětí s výše uvedeným postižením. Konkrétně je se zaměřen na aspekty, které mohou ovlivňovat rodiče při volbě speciálního vzdělávání pro jejich děti. Respondenty výzkumného šetření jsou rodiče, jejichž děti navštěvují buď běžnou základní školu, nebo základní školu praktickou. Druhá část poskytne informace o tom, které aspekty ovlivňují rodiče při volbě speciálního vzdělávání jejich dětí, a které nikoli. Je zde také uveden přehled o pozitivěch a negativěch jednotlivých typů edukace tak, jak je uvedli rodiče dětí s lehkým mentálním postižením, kteří mají zkušenost jak s běžnou základní školou, tak i se základní školou praktickou.

Klíčová slova: individuální integrace, inkluze, lehké mentální postižení, vzdělávání, základní škola, základní škola praktická

Autenticita jevištního projevu

Jurkasová Jana

Příspěvek se zabývá autenticitou jevištního projevu. Prezentuje získaná data z výzkumu realizovaného s intaktní skupinou literárně – dramatického oboru a otevírá tak pole dalšímu výzkumu s aplikací na osoby se zrakovým postižením. Výzkum podhaluje získaná data z lekcí zaměřených na tvorbu divadelního představení, z rozhovoru s divákem následného představení, účastníkem procesu a vše je doplněno pohledem na problematiku tří odborníků z praxe. Data od všech zúčastněných byla analyzována a následně komparována. Výsledky šetření podhalují specifika průpravy směřující k autentickému jevištnímu projevu, přístupu pedagoga a názoru diváka. Hledali jsme předpoklady a podmínky, které musíme vytvořit k tomu, aby jevištní autenticita mohla nastat. Snažili jsme se zachytit moment, kdy jednající osoba před vámi vyjeví celou svou tvůrčí energii a téma prolíná všemi částmi příspěvku.

Klíčová slova: divadlo, autenticita, žáci literárně – dramatického oboru, osoby se zrakovým postižením

Bezbariérová knihovna na cestě ke zrakově postiženým

Eliášková, K., Wagnerová, M.

Hlavním cílem příspěvku je podrobné seznámení s dosavadními projektovými aktivitami žáků Gymnázia pro zrakově postižené a Střední odborné školy pro zrakově postižené, které byly realizovány v loňském roce v rámci participace na projektu Bezbariérová knihovna Městské knihovny v Praze. Příspěvek představí činnosti, které rozšiřují možnosti speciálně-pedagogické intervence v aktivní spolupráci s ostatními subjekty vnějšího prostředí včetně institucí zřízených na podporu osob se zrakovým postižením. Příspěvek se také ve svém obsahu pokusí přiblížit vzájemnou reciprocitu a oboustrannou efektivitu do budoucna nastavené spolupráce nejenom ve vztahu k žákům, ale i uživatelům knihovny se zrakovým postižením.

Bilingválne vzdelávanie nepočujúcich v Európe

Tarcsiova Darina

Vzdelávanie sluchovo postihnutých sa realizuje prostredníctvom rozličných metód a prostredníctvom rozličných komunikačných foriem. Jednou z nich je aj bilingválna metóda, ktorá je založená na využívaní dvoch jazykov, ktoré majú rozličné modalities - posunkový jazyk a hovorený jazyk. Táto metóda sa využíva v Európe pravdepodobne rozličnými spôsobmi a veľmi ju ovplyvnil pokrok v oblasti kompenzačných pomôcok. Príspevok je súčasťou projektu De-Sign Bilingual, ktorého cieľom je popísať situáciu vo využívaní bilingválneho prístupu v jednotlivých štátoch Európy. Zároveň projekt chce zozbierať a zdokumentovať príklady dobrej praxe, ktoré sa v jednotlivých štátoch vyskytujú a tieto poskytnúť ako východiská, bázu pre výmenu informácií, poznatkov a skúsenosti pre ďalšie školy a zariadenia, ktoré túto metódu využívajú, alebo ju chcú využívať. Výsledky projektu môžu byť základom pre realizáciu ďalších výskumov v danej oblasti.

Klíčová slova: posunkový jazyk, bilingvizmus, bilingválne vzdelávanie, príklady dobrej praxe, nepočujúci

Grantová podpora: Projekt: De-Sign Bilingual

Biologické faktory v etiológii autizmu

Vidošovičová, M., Siklenková, L., Hnilicová, S., Ostatníková, D.

Autizmus je neurovývinové ochorenie so širokou variabilitou klinických prejavov. Spoločnými znakmi, na základe ktorých sa robí diagnostika, sú deficity v komunikácii, v sociálnej interakcii a v repetitívnych vzoroch správania, záujmov a aktivít. Autizmus má vysokú heritabilitu (60-90%), takže genetické faktory sú zrejme kľúčom k pochopeniu etiológie ale aj fenotypovej variability tejto poruchy. Autizmus je multifaktorové ochorenie. Doterajší výskum odhalil množstvo biologických korelátov súvisiacich s jeho zvýšenou incidenciou. S vysokou pravdepodobnosťou sú genetické faktory v súhre s vplyvmi vnútorného a vonkajšieho prostredia. Identifikácia genetických rizikových faktorov nám pomôže pochopiť patogenézu autizmu a jeho fenotypovú heterogenitu, a tým aj urýchli cestu k potenciálnej liečbe. Cieľom príspevku je zhrnúť najnovšie poznatky o možných príčinách vzniku porúch autistického spektra, ktoré súčasná medicína považuje za vedecky podložené a overené.

Klíčová slova: poruchy autistického spektra, etiológia, genetika, enviromentálne faktory

Grantová podpora: APVV 0254-11, VEGA 1/0086/14

Case Study of Two Czech Children with Cochlear Implants

Wu Jiaojiao

The qualitative analysis of data from in-depth interview indicated that the struggling adjustment of a Czech family to two children with severe hearing impairment. The family survived in difficult circumstances, specifically manifesting in communication mode and decision in sensory devices in an environment of DEAF culture, gradually they managed to live well. The children faced with the risk of disability and self-conception at the beginning of kindergarten. Interview analysis of the children also demonstrated that the girl, who gave good feedback on both the field of educational placement and adjustment in public primary school, is a sibling of the two children. The boy, the other of the sibling illustrated poor peer relationship at school. Additionally, they are confident and hold bright occupational expectation.

Concept of Incusion and the Nigerian Perception of Inclusive Education for Learners with special Needs

Irokaba Godwin

Inclusion and inclusive education are two most widely used terms in special education nowadays. The terms gained momentum during the 1990s following the Salamanca declaration of 1994. While the ideologies upon which the concept of inclusive education is founded is quite commendable, the terms have been used out of proportion such that to many readers and users, inclusion and inclusive education are just one side of the same coin. This lack of clarity in differentiating the terms have no doubt adversely affected the success of inclusive education practices in many countries, Africa most especially. There is need for clarity on the subject matter of inclusion and inclusive education so that teachers and educational administrators can be able to prepare effective educational programmes for special needs learners in an inclusive education setting. This paper intend to clearly differentiate the terms “inclusion” and “inclusive education” with the aim of making them understandable for educational planning.

Connotation and Fundamental Features of Basic Special Education — Perspectives of Semantic Analysis

Li Shangwei

Analytic philosophy is one important school of modern philosophy and logic and language analysis is its main method of philosophical problems. The main purpose of the paper is to analyze the connotation of basic special education by means of epistemology and methodology of analytic philosophy. From semantic analysis, different from basic general education and higher special education, basic special education has its special connotation and features. The paper considers that basic special education is the cornerstone of civil education and the key factor for 3-16 or 3-18-year-old children with special needs to develop smoothly and healthily; its inherent feature determines that basic special education is not only special, basic, but also inclusive, fair and compulsory; and the basic responsibility of the government, school and family are to offer the high-quality, free and fair education for all 3-16 or 3-18-year-old children with special needs.

Klíčová slova: basic special education, 3-16 or 3-18-year-old children, special needs, special, basic, inclusive, compulsory, fair

Časové procesy a poruchy autistického spektra

Kossewska Joanna

Vzhledem k rostoucím epidemiologickým indikátorům a neurodevelopmentálnímu charakteru PAS, za základní považujeme nalezení podstatné vady. Tento vadný mechanismus může být korelován s časovým procesováním (Wing, 1996). Hypotéze deficitu časového procesování v PAS bude zkoumaná v kontextu tří spojených mechanismů. Časového lešení – protože časové procesování informací bylo identifikováno jako základní komponent všech kognitivních, emotivních a sociálních schopností (Poppel, 1997), autistické symptomy se zdají být sekundární vzhledem k deficitům časového procesování (Szeląg, et al. 2004). Sluchového lešení – sluchová percepce je základním prvkem funkcí časového a lineárního řádu, což se zdá být principiální pro všechny mentální aktivity (např. monitorování pohledu, komunikace, sociální reference, ukazování) (Conway, et al., 2009). Dynamického lešení – jedinec je samoorganizující se systém bez jediného prvku kauzální priority (Kunnen, Geert, 2012). Časové procesy mohou zůstat v dynamické relaci s ranými symptomy PAS a také s nimi vzájemně na sebe působit, nebo modulovat jejich prvotní cestu (Falter, Noreika, 2011).

Diagnostika komunikačních potřeb seniorů s demencí v procesu terapeuticko-formativní intervence

Müller Oldřich

Příspěvek se zaměřuje na některé dílčí výsledky projektu specifického vysokoškolského výzkumu realizovaného na Pedagogické fakultě UP v Olomouci v roce 2014 pod názvem „Evaluace a verifikace aktuálně konstruovaných nástrojů speciálněpedagogické diagnostiky“ a na některé dílčí výsledky navazujícího výzkumu pokračujícího v následujícím období. Projekt realizoval výzkumný tým, pod vedením prof. Milana Valenty, rozdělený dle příslušných projektových segmentů. V příspěvku jde konkrétně o výstupy segmentu B, jenž se primárně zabýval verifikací a evaluací diagnostického nástroje určeného pro stanovení účinnosti terapeuticko-formativních přístupů využitelných při podpoře osob seniorského věku závislých na péči. Podrobněji bude v textu rozebráno, do jaké míry se podařilo dále tento nástroj modifikovat a využít při měření kategorií změněné komunikace daných klientů.

Klíčová slova: expresivně-formativní intervence, senioři, demence, proces, diagnostický nástroj

Grantová podpora: Evaluace a verifikace aktuálně konstruovaných nástrojů speciálněpedagogické diagnostiky, IGA_PdF_2014-005

Doktorský studijní program jako cesta i cíl

Potměšil Miloň

Dramaterapeutický projekt v Čínské lidové republice

Mazák Jan

Dva studenti čtyři měsíce realizovali v čínské lidové republice projekt. Týkal se práce s dětmi s mentálním postižením a s jejich kantory pomocí dramaterapeutických lekcí. Lekce probíhaly dvakrát do týdne. Jan Mazák během této práce sbíral data ohledně role materiálu v dramaterapeutických lekcích. Celý výzkum je již publikován v jeho diplomové práci. Během prezentace budou představeny jednotlivé závěry a zjištění výzkumu společně s výzkumnými cíli a metodami sběru dat a jejich vyhodnocování. Během představování výzkumu budeme také hovořit o odlišnostech v kulturách vzhledem k výzkumu a jeho realizaci. Posluchač může očekávat teoretické vymezení role materiálu v dramaterapeutických lekcích. Také může ale očekávat praktické příklady užití a inspirovat se pro svou vlastní práci (bude představena ucelená lekce).

Klíčová slova: dramaterapie, mentální retardace, Čínská lidová republika, role materiálu, kultura

e-Přístupnost pro studenty se zrakovým postižením na vysokých školách

Regec Vojtěch

Edukace žáků s tělesným a kombinovaným postižením

Petrová Naďa

Příspěvek je zacílen na problematiku edukace žáků s tělesným a kombinovaným postižením. Zabývá se historickým vývojem systému vzdělávání žáků s tělesným a kombinovaným postižením před rokem 1989 a po něm. Shrnuje vývoj od vzniku sítě speciálního školství a jeho proměn až k současnému systému školství, které nabízí integrativní a inkluzivní vzdělávání. V další části příspěvek prezentuje historické i současné osobnosti, které se zabývají problematikou vzdělávání žáků s tělesným a kombinovaným postižením u nás i v zahraničí. Popisuje dosavadní výzkumy v problematice vzdělávání žáků s tělesným a kombinovaným postižením. Příspěvek se zabývá projekty, publikačními výstupy v databázích, které se týkají problematiky vzdělávání žáků s tělesným a kombinovaným postižením u nás a srovnává se zahraničím.

Klíčová slova: tělesné postižení, kombinované postižení, edukace

Edukácia intelektovo nadaných detí v slovenskej republike

Dočkal Vladimír

Po stručnom oboznámení s históriou k prístupu k intelektovo nadaným žiakom a ich vzdelávaniu sa autor venuje súčasnej situácii v Slovenskej republike. Informuje o spôsobe identifikácie intelektovo nadaných detí, ako aj o počte škôl a tried, kde sa takéto deti majú možnosť vzdelávať. Prináša súhrnné informácie o počte evidovaných intelektovo nadaných žiakov v regiónoch Slovenska. Načrtáva rôzne organizačné formy edukácie nadaných žiakov. Hoci súčasné znenie slovenského školského zákona hovorí o vzdelávaní týchto žiakov v špecializovaných triedach v bežnej základnej škole ako o forme integrácie, zo psychologického hľadiska ide o segregovanú edukáciu, nakoľko výchovno-vzdelávací proces intelektovo nadaných žiakov v týchto triedach prebieha oddelene od bežnej populácie ich vrstovníkov. Autor porovnáva integrovanú a segregovanú formu vzdelávania.

Klíčová slova: intelektovo nadané dieťa, integrovaná edukácia, segregovaná edukácia

Emocionální opora u dětí s problémovým chováním

Matochová Jarmila

Příspěvek tematizuje percepce sociální opory u dětí s problémovým chováním. Hlavní důraz klademe na emocionální oporu, která je pokládána za výchozí podmínku získání dalších typů sociální opory. Představujeme parciální výsledky kvantitativního výzkumného šetření, které cílilo na percepce zdrojů sociální opory v zařízeních institucionální a preventivně výchovné edukace. Výzkumná zjištění ukazují, že respondenti našeho souboru získávají nejvíce emocionální opory (skór 3,36). S tou jsou vysoce spokojeni (hodnocení 1,4). Primárními poskytovateli emocionálních transakcí jsou vrstevníci (1,86) a příbuzní (1,31). Délka pobytu dítěte v zařízení pozitivně ovlivňuje množství percipované sociální opory od profesionálů (korelační koeficient +0,272) a neovlivňuje množství opory od příbuzných (korelační koeficient +0,015). Naše data ukazují, že do procesu sociální opory intervnuje kontext prostředí. Podmínky institucionální edukace v kombinaci s poruchou chování dítěte jsou rizikem pro emocionální oporu.

Klíčová slova: dítě s problémovým chováním, institucionální edukace, sociální opora, emocionální sociální opora

Ergoterapia v ranom veku pri práci s dieťaťom s Angelmanovým syndrómom

Kováčová Barbora

Príspevok prezentuje všeobecné podmienky ergoterapeutickej pomoci, ktoré je možné zabezpečiť dieťaťu s neurobehaviorálnym ochorením - Angelmanovým syndrómom. Autorka popisuje možnosti a limity ergoterapie v jednotlivých oblastiach rozvoja, ktoré sú výsledkom výskumných zistení počas poradenstva a intervencie s jednotlivcom raného veku. Súčasťou príspevku je kazuistika dieťaťa a kvalitatívna analýza výsledkov ergoterapeutického programu.

Klíčová slova: ergoterapia, Angelmanov syndróm, kazuistika

Eskills for Jobs in Special Education

Pešat Pavel

Etické aspekty ve výchově a vzdělávání osob v zařízeních institucionální výchovy

Komárková Adéla

Zaměření příspěvku reflektuje plánovaný výzkum, který bude realizovaný v rámci doktorského studia autorky. Přinášíme nejprve stručné review zkoumané problematiky v aktuální české i zahraniční odborné literatuře a provádíme úvodní terminologické vymezení. Pozornost zaměříme k oblasti etiky, vnímání etických hodnot, odkud tyto hodnoty pramení a zda ovlivňují průběh výchovně vzdělávacího procesu u jedinců, kteří jsou umístěni v zařízení institucionální výchovy (dětský domov, diagnostický ústav, výchovný ústav). Představíme nástin budoucího výzkumu, plánovanou metodologii, výzkumný vzorek i zamýšlenou lokalizaci výzkumu a očekávané výstupy. Šetření by mělo být pilotním vzhledem do problematiky etiky a práva a posloužit jako výchozí bod pro zpracování disertační práce autorky (Vztah mladých lidí k etickým a právním normám).

Klíčová slova: etika, hodnoty, institucionální výchova, dětský domov, diagnostický ústav, výchovný ústav

Etopedie, quo vadis?

Růžička Michal

Cílem příspěvku je pokusit se zhodnotit aktuální stav na poli etopedie. Tato oblast speciální pedagogiky je vnímána jako velice široká. Řada nových přístupů, metod a cest, které se v podsedních dvaceti letech objevili, nejsou dostatečně kategorizovány. Jsou tyto nové poznatky opravdu součástí této speciálně pedagogické disciplíny? Nejeví se etopedie zvenčí jako chaotická? Hlavním cílem příspěvku je předložit k diskusi výsledky kvalitativního výzkumu, který pomocí polostrukturovaného interview oslovil odborníky z akademické oblasti i praxe. Výsledky přináší řadu zajímavých poznatků, které probouzí další otázky. Například: Potřebujeme najít nové paradigma?, Kde a jak ho hledat?, Kde se nachází místo disciplíny ve spleti příbuzných oborů, jako jsou: sociální pedagogika, sociální práce, aj.?, Proč nemá obor profesory, atd.? Předpokládáme, že výsledky šetření probudí diskusi o dalším směřování tohoto oboru.

Klíčová slova: etopedie, metody, kvalitativní výzkum, interview

Faktory ovplyvňujúce návrat dieťaťa do socialne znevýhodneného prostredia po ukončení inštitucionálnej starostlivosti

Bednárová Lucia

Príspevok vychádza z pozorovaní detí a mladých ľudí v inštitucionálnej starostlivosti vo voľnočasových a zážitkových aktivitách a z rozhovorov s nimi v kontexte ich životného príbehu. Príspevok do značnej miery predstavuje predvýskum v teréne. Orientuje sa nielen na typy starostlivosti (profesionálne rodičovstvo, inštitucionálna starostlivosť, pestúnstvo apod.), ale aj na miesto výkonu starostlivosti, ktoré rovnako zohráva na pozadí príbehu dieťaťa významnú úlohu. Príspevok pojednáva o možnostiach a limitoch, s ktorými sa stretávajú mladí ľudia v „reálnom živote“. Čitateľ je zoznámený so štúdiami a skúsenosťami konkrétnych organizácií v zahraničí, ktoré sú pre nás príkladom svojou pozitívnou aj negatívnou skúsenosťou. Cieľom príspevku je pomenovať faktory, ktoré po ukončení inštitucionálnej starostlivosti ovplyvňujú návrat dieťaťa do sociálne znevýhodneného prostredia, k svojej biologickej rodine, ktorá (vo viacerých prípadoch) žije na pokraji sociálneho vylúčenia. Identifikácia týchto faktorov je významná z hľadiska predikcie rizika výskytu sociálne-patologických javov.

Kľúčová slova: sociálne vylúčenie, inštitucionálna starostlivosť, sociálna patológia

Fenomén celoživotného vzdelávania u osob se zrakovým postížením v kontextu inkluze

Trefilíková Tereza

Kľúčová slova: celoživotní vzdelávání, zrakové postížení, inkluze

Hlavní oblasti podpory a rozvoje kvality života u seniorů s postižením v domovech pro seniory

Jičínská Jana

Následující článek se věnuje rozsáhlé, ale dosud málo probírané problematice, totiž rozvoji a podpoře seniorů a způsobů adekvátních metod a přístupů při práci s nimi. Hlavními oblastmi, kterými se článek zabývá, je problematika přijetí postižení a přizpůsobení se možnostem zdravotního stavu, podpora v oblasti psychického zdraví, duchovní doprovázení a jeho aspekty, případně limity, se kterými se lze v této rovině setkat, dále víra a její role při kompenzaci psychického a zdravotního stavu u seniorů, možnosti podpory této oblasti a zvyšování odolnosti vůči stresu a zátěži. Velmi zdůrazňovanou dimenzí jsou mezilidské vztahy a to zvláště mezi mladými a seniorskou populací, zde jsou připojeny některé inspirace, jakým způsobem lze zkvalitnit tyto vztahy a podpořit vzájemnou komunikaci a empatii. Nedílnou součástí tohoto článku je také pohled na možnosti vzdělávání a tematické oblasti ve vazbě na otázky, které si senioři ve svém životě kladou. Závěrem jsou uvedena některá doporučení pro praxi určena zvláště odborné veřejnosti věnující se péči o seniory.

Kľúčová slova: duchovní doprovázení, komunikace a podpora mezilidských vztahů, kvalita života seniorů, saturace psychických potřeb, vzdělávání seniorů

Inclusive education challenges. Lithuanian experience

Radzeviciene, L., Kaffemaniene, I.

Inclusive education is the priority of the education policies in many countries of the world. The integration of pupils with special educational needs in Lithuania began 20 years ago (around 1991). During this period there were a lot of changes in the Lithuanian education policy and education practices. The transition from a closed special school to inclusive education required systemic changes in all areas of our life. However, major changes are associated not only with the legal regulation of education or other areas of life, but also with changes in the value system. The report gives an overview of the educational experience of children with special needs in Lithuania: from special education to the current educational situation of these children. Lithuania has made considerable progress in the implementation of inclusive education idea. But even today we have a lot of questions. What should be inclusive education? How to ensure the best education for children with special needs? What is the role of special schools for inclusive education system? These and other questions overview paper, based on research carried out in Lithuania, statistics and pedagogical practice reviews data.

Klíčová slova: inclusive education, special education, special educational needs

Inkluze ve volnočasových aktivitách

Chroboková Kamila

Příspěvek se orientuje na problematiku dětí s postižením a reaguje na diskutované téma integrace, resp. inkluze, ovšem z pohledu volného času. Projekt Inkluze ve volnočasových aktivitách se přímo dotýká konceptu, který je u nás v současné době velmi aktuální a propagovaný - inkluzivního vzdělávání. Neformální vzdělávání během volnočasových aktivit je ale také stěžejním kanálem, pro který je třeba inkluzi vhodně nastartovat. Pro úplné a bezvýhradné začlenění osob s postižením do většinové společnosti je třeba pracovat ve všech oblastech jejich života. Výzkum sestavený na tomto základě mapuje současnou situaci v ČR a přináší nové nástroje (CAPE & PAC) pro aplikaci tohoto konceptu u nás. zahraničí funguje koncept formálního a neformálního inkluzivního vzdělávání ruku v ruce. CAPE&PAC byl využit ve více zemích světa, předlohou pro aplikaci v ČR se staly relevantní výzkumy z Nizozemí, Kanady a Izraele. Autorka tohoto nástroje jej doporučila pro využití v České Republice

Klíčová slova: inkluze, volný čas, postižení, děti, koníčky, volnočasové aktivity

Grantová podpora: GAUK

Internacionalita a interdisciplinarita ako facilitátor intervenčnej činnosti moderného speciálneho pedagóga

Vančová Alica

Klíčová slova: inovácie, interdisciplinarita, vysokoškolská príprava špeciálnych pedagógov, modernizácia a skvalitnenie teoretickej a praktickej prípravy

Grantová podpora: Príspevok prezentuje čiastkové výsledky projektov /0789/14 VEGA Determinanty a odchýlky vývinu detí školského veku so zdravotným postihnutím v oblasti somatopatologickej, psychoedukačnej, komunikačnej

Internetové poradenstvo a cloudové technológie v špeciálnej pedagogike

Lopúchová Jana

V súčasnosti vývoj informačných, komunikačných a cloudových technológií napreduje veľmi rýchlym tempom a potenciál ich rozvoja je v súčasnosti pre nás možno ešte stále nepredstaviteľný. Je to však aj oblasť, ktorá výrazne a významne zasahuje aj do špeciálnej pedagogiky. Môžeme v tomto prepojení vidieť pozitíva alebo negatíva? V čom sú tieto technológie prínosné pre jednotlivca so znevýhodnením? V príspevku budeme hľadať odpovede aj na tieto otázky.

Kľúčová slova: informačno-komunikačné technológie, cloudové technológie, zdravotné znevýhodnenie, špeciálna pedagogik

Grantová podpora: V príspevku sú prezentované čiastkové výsledky projektu KEGA 033UK-4/2014 Podpora inovácií a vytvárania inkluzívneho prostredia vo vysokoškolskom vzdelávaní študentov so zdravotným znevýhodnením

Intervenční program SPC pro rodiny dětí s vadou sluchu

Vysuček Petr

Tématem vystoupení bude Intervenční program pro rodiny se sluchovým postižením, který vznikl při Speciálněpedagogickém centru Duháček v Hradci Králové. Cílem je poukázat na podstatnou roli neslyšícího pedagoga a spolupráci slyšících a neslyšících členů v rámci Intervenčního programu.

Kľúčová slova: speciální pedagog, český znakový jazyk, integrace, inkluze

Jak nakupují nevidomí

Dohnalová Veronika, Horáková Jana, Šustrová Iva

V září roku 2012 jsme na FF UP v Olomouci začaly studovat obor Psychologie a spolu s námi i naše nevidomá spolužačka, se kterou jsme se velmi záhy skamarádily. Díky našim blízkým vztahům jsme si brzy uvědomily, s jakými obtížemi se nevidomí potýkají při zdolávání každodenních činností. Nejprve v rámci jednoho ze školních předmětů a později i jako výzkum k bakalářským pracím jsme začaly realizovat experiment „Nakupování nevidomých“, jehož „hlavní hvězdou“ byla právě naše nevidomá spolužačka. V našem příspěvku bychom vás rády seznámily nejen s výsledky tohoto experimentu a s problematikou nakupování nevidomých obecně, ale i třeba s důvody proč jsme volily právě toto téma pro školní práci.

Kľúčová slova: nevidomí, integrace, kvalita pomoci, edukace

Jak vstupuje umění do výzkumu

Czereová Lenka

Tento příspěvek se zabývá hledáním odpovědi na otázku, jak vstupuje umění do výzkumu. Autorka čerpá ze své zkušenosti ze zahraniční stáže v New Yorku na New Yorkské Univerzitě, kde prováděla výzkumný pilotní projekt s použitím umělecké metody. Celá práce je teoreticky podložena zahraniční literaturou o metodě, která se v anglickém jazyce nazývá „Arts-Based Research“ (volně přeloženo Na umění založený výzkum). Autorka v krátkosti představí všechny známé možnosti umění vstupujícího do výzkumu. V příspěvku autorka prezentuje svůj pilotní výzkumný projekt, kdy zkoumala, jak se dá na umění založený výzkum využít v dramaterapeutické praxi. Výzkumný design postupoval podle kvalitativního designu výzkumu – položení výzkumné otázky, sběr dat formou interview, analýza dat pomocí kódování a pomocí kódů vytvoření básně. V rámci zvýšení validity dat tuto báseň autorka posílá zpět respondentům a společně hledáme možné úpravy až docházíme ke konečnému výsledku. Tento výzkumný pilot je malou ukázkou, jak se dá pracovat s uměleckými metodami ve výzkumu.

Klíčová slova: umění, výzkum, dramaterapie

Krise a krizová intervence u dětí s poruchami chování

Štrausová Kateřina

V analýzách biografií dětí často identifikujeme krizové události, které více nebo méně ovlivňují další vývoj dítěte. Prožité krizové situace a užití vyrovnávací strategie a zdroje pak mohou mít výrazný vliv na formování následných způsobů chování. Příspěvek bude zaměřen na presentaci výstupů kvalitativního výzkumného šetření, jehož cílem bylo odhalit možnosti krizové intervence u dětí s poruchami chování a vyhodnotit dostupnost krizových služeb v kontextu potřeb dětí. V příspěvku budeme poukazovat na souvislost mezi krizovými situacemi v životě dítěte a rozvojem poruchy chování. Nastíníme možnosti krizové intervence v kontextu potřeb dětí a poukážeme na potřebu využití včasné krizové intervence jako významnou součást podpory a provázení dítěte v krizi a zamezení rozvoje maladaptivních vzorců v chování dítěte.

Klíčová slova: porucha chování, krize, vyrovnávací strategie, krizová intervence

Matematizace reálné situace - rozvoj matematické gramotnosti na základní škole praktické

Hubištová Martina

Článek se zabývá problematikou rozvoje matematické gramotnosti na základní škole praktické. Celým základním vzděláváním se prolíná vzdělávací oblast Matematika a její aplikace, která je založena zejména na činnostech, jež jsou typické pro práci s matematickými objekty a zejména pro využití matematiky v reálném životě. Měla by žákům poskytnout vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a umožnit tak získávat a rozvíjet matematickou gramotnost. Mezinárodní výzkumy ukazují klesající úroveň matematické gramotnosti u žáků v České republice. Jednou z možností, jak zvýšit zájem žáků o matematiku, a tím i úroveň matematické gramotnosti, je tzv. matematizace reálné situace - využívání a uplatňování matematiky v různých situacích (např. osobní, pracovní atd.) a v různých kontextech (autentický, hypotetický).

Klíčová slova: matematizace reálné situace, matematická gramotnost, lehké mentální postižení

Grantová podpora: IGA_PdF_2014013

Mateřství žen s mentálním postižením v České republice: Znalosti, zkušenosti a postoje pracovníků v sociálních službách k těhotenství a mateřství žen s mentálním postižením

Bernoldová, J., Adamčíková, Z., Strnadová, I., Klusáček, J.

Do nedávné doby neměly ženy s mentálním postižením mnoho alternativ při volbě místa a způsobu jejich života, stejně jako neměly historicky příležitost naplňovat právo na rodinný život a právo počít děti. Postupně byla i v České republice přijímána opatření kladoucí důraz na ochranu jejich práv např. zákaz nedobrovolné sterilizace. I přes legislativní změny zůstávají ženy s mentálním postižením nadále marginalizované a společně s jejich dětmi tvoří zranitelnou skupinu. Kvalitu života těchto žen a jejich rodin výrazně determinují sociální pracovníci, na jejichž podporu a poradenství jsou ženy odkázány. Jejich nedostatečné znalosti a stereotypní myšlení přitom mohou mít na fungování matek zásadní dopad (Mc Connel, Llewellyn, 2002; Høglung et al., 2012). Cílem prezentovaného výzkumu bylo zjistit a popsat znalosti, postoje a zkušenosti sociálních pracovníků na vybrané aspekty mateřství těchto žen. Výsledky dotazníkového šetření byly analyzovány prostřednictvím faktorové analýzy. Příspěvek přináší pohled 329 sociálních pracovníků (sociálních pracovníků orgánu sociálně - právní ochrany dětí a neziskových organizací, kteří podporují osoby s mentálním postižením v každodenním životě). Autoři výzkumu se také zaměří na možné způsoby, jak účinněji podporovat matky s mentálním postižením v jejich mateřské roli.

Klíčová slova: ženy s mentálním postižením, těhotenství, mateřství, postoje, zkušenosti, pracovníci v sociálních službách

Grantová podpora: Výzkum byl podpořen Grantovou agenturou Univerzity Karlovy v Praze (projekt č.1756214), realizován na katedře speciální pedagogiky, Pedagogické fakulty, Univerzity Karlovy

Montessori terapie u dětí s poruchami vývinu

Tichá Erika

Montessori terapie představuje terapeutický přístup orientovaný na děti s poruchami vývinu nebo zdravotním znevýhodněním, pričom s jej vznikom je úzko spojené meno profesora Theodora Hellbruggeho. Príspevok je zameraný na vymedzenie špecifik tohto terapeutického prístupu vo vzťahu k skupine detí s poruchami vývinu v období raného a predškolského veku v kontexte kvalitatívneho výskumu. Cieľom je vymedziť základné atribúty Montessori terapie, špecifiká pomôcok a materiálu ako aj ich nutnosť modifikácie vzhľadom na konkrétne potreby dieťaťa a jeho druh postihnutia. Príspevok prezentuje výsledky dlhodobého kvalitatívneho výskumu zameraného na analýzu špecifik Montessori terapie v rámci intervencie v rodine dieťaťa so zdravotným postihnutím v domácom prostredí.

Klíčová slova: montessori terapie, ergoterapia, raný a predškolský vek, poruchy vývinu, vývinová stimulácia, kvalitatívny výskum

Motivace volby studia SPPG

Havlisová, H., Bílková, Z.

Cílem příspěvku je seznámit s průzkumem provedeným mezi studenty JČU. Naším cílem bylo podrobněji sledovat motivaci studentů k volbě oboru, jejich pohled na studium a nahlédnout tyto i v kontextu jiných oborů nabízených na naší univerzitě a vztáhnout otázku motivace také k pojetí profesního oboru SPPG jako předpokládaného vyústění studia. Klademe si zejména otázky týkající se různých aspektů studovaného oboru, tedy na jedné straně oboru pedagogického, na straně druhé profese pomáhající se silným vztahovým a sociálním rozměrem. Které aspekty studia a profese jsou pro studenty klíčové a zdali tento názor prochází změnou v průběhu prvního roku studia.

Klíčová slova: profesní orientace, volba oboru, motivace, studentovo pojetí oboru

Možnosti ranej intervencie pre rodiny s nepočujúcim dieťaťom na Slovensku

Zborteková Katarína

Keď sa v 90-tych rokoch kreoval poradenský systém pre deti so zdravotným postihnutím jedným z primárnych cieľov centier špeciálnopedagogického poradenstva bolo zachytiť deti v ranom veku. Mnohé nepočujúce deti sa s odbornou starostlivosťou dovtedy stretli po prvý raz až pri nástupe do školy. Učitelia museli vzdelávať deti, ktoré nemali vybudovaný žiadny komunikačný systém. Aj u detí v špeciálnej materskej škole ostávalo nevyužitú dôležité obdobie vo vývine od 0 do 3 rokov, kedy je mozog najlepšie disponovaný na rozvoj reči. Deti do 3. rokov patrili pod zdravotníctvo a škola na nich nemala dosah. Dnes funguje na Slovensku vyše 90 centier špeciálnopedagogického poradenstva a väčšina z nich uvádza, že poskytuje ranú starostlivosť aj deťom so sluchovým postihnutím. Realita je však neuspokojivá. Lekári neinformujú rodičov o existencii a možnostiach centier. Centrá majú problém s finančným krytím takejto starostlivosti. Mnohí rodičia nepočujúcich detí sú dnes rovnako ako pred 25-timi rokmi odôvodnene nespokojní, lebo nevedia ako môžu svojmu dieťaťu pomôcť. Vďaka iniciatíve nadšencov vznikol projekt Mobilný pedagóg prostredníctvom nadácie Pontis a Telekomu. Zabezpečuje odbornú starostlivosť nepočujúcim deťom vo veku 0-3/6 rokov priamo v rodinách v rámci celej republiky. V príspevku informujeme o skúsenostiach z jeho trojročného trvania i o jeho perspektívach

Kľúčová slova: nepočujúce dieťa, raná intervencia, mobilný pedagóg

Možnosti zážitkové pedagogiky v súčasnej špeciálnej pedagogickej andragogickej – etopedickej

Kubisová Sabina

Zážitková pedagogika si tvorí ve špeciálnej pedagogickej andragogickej – etopedickej své místo. Bývá čím dál častěji využívána v práci s mladými dospělými a dospělými klienty v nejrůznějších zařízeních pro osoby s poruchami chování a emocí. Díky zážitkové pedagogice se otevírají pracovníkům s touto cílovou skupinou nové možnosti práce. Příspěvek je formován do přehledové studie o možnostech zážitkové pedagogice v současných podmínkách speciální pedagogické andragogiky – etopedické. Vycházíme z výzkumných šetření, odborných článků a příspěvků ve sbornících v České republice a zahraničí. Studie je jednou z částí disertační práce Analýza prvků zážitkové pedagogiky a neformálního vzdělávání ve speciální pedagogickej andragogickej – etopedickej. Příspěvek by měl posluchače seznámit s možnostmi využití prvků zážitkové pedagogiky ve speciální pedagogickej andragogickej – etopedickej u nás a v zahraničí.

Kľúčová slova: zážitek, pedagogika, andragogika, etopedie

Muzikoterapeutická intervence pro dítě s autismem

Vlachová Zuzana

Muzikoterapie je jedna z intervencí, které se nabízí pro jedince s autismem. Řadí se mezi intervence zaměřené na klíčové oblasti poruchy (sociální interakci, komunikaci, rigidní zájmy a myšlení), aplikované individuálně a individualizovaně, s bohatými teoreticko-výzkumnými východisky. V tomto příspěvku: a) uvádíme tato základní východiska muzikoterapeutické intervence u autismu, b) ilustrujeme jejich praktickou aplikaci na ukázce z předběžných výsledků našeho probíhajícího výzkumu. Výzkum, založený na designu vícečetné případové studie s kvalitativním charakterem, sleduje jeden konkrétní typ muzikoterapeutické intervence (improvizační muzikoterapie) u předškolních dětí s autismem. Vývoj intervence je hodnocen skrze zaměření na sociální interakci a v jejím rámci také na ukazatele z nonverbální komunikace.

Kľúčová slova: muzikoterapie, autismus, předškolní věk, případová studie, sociální interakce

Nástin kvality percepce minulé zkušenosti osoby se zrakovým postižením: Vnímaná realita nebo představa?

Majerová Hana

V rámci odborného příspěvku budou nastíněny aspekty kvality percepce vzhledem k minulé zrakové zkušenosti osoby se zrakovým postižením. Nutno konstatovat, že co do konkrétních případů se ona kvalita značně liší, přičemž zbytky zraku s sebou nesou minulou zkušenost, od níž se odvíjí konkrétní podoba mentálního obrazu jedince a jeho schopnosti tvořit si představy. Téma se dotýká spolupráce odborníků mnoha disciplín, ať již oblasti kognitivní psychologie, neurovědy, sociologie, kulturní antropologie, informatiky, kartografie, aj. Ze speciálněpedagogického pohledu je prvotní zaměření se na člověka se zrakovým postižením s důrazem na jeho celoživotní růst a edukaci. Proces vnímání a utváření představ u dítěte, žáka či dospělého se zrakovým postižením tak výrazně souvisí také s celoživotním učením. Život jedince v situaci zrakového postižení je coby zkušenost, percipovaná realita či představa také do jisté míry filozofickým tématem, prakticko-teoretickým fenoménem. Relativnost přístupu a potřeba nadhledu je nedílnou součástí nastínění části předvýzkumu, jehož základy mají především kvalitativní a fenomenologický charakter.

Klíčová slova: zrakové postižení, zbytky zraku, vnímání, představivost, kvalitativní přístup

Neurobiologie nejčastějších vývojových poruch dětského věku

Koukolík František

Proměny stavby a funkce mozku od molekulární úrovně až po chování popisuje bio-psycho-sociální model. Díky funkčním zobrazovacím metodám je mozek chápán jako soubor neuronálních sítí velkého rozsahu, konektomů. Přednáška popisuje konektomy mozku při častých neurovývojových poruchách dětského věku: dětské mozkové obrně, ADHD, poruše chování (conduct disorder), Tourettovu syndromu, vývojové dyslexii, dysfázii, dyskalkulii a při onemocněních ze spektra autismu.

Obraz osob s mentálním postižením v českém hraném porevolučním filmu

Hrubešová Ivana

Příspěvek se zabývá tematikou zobrazení osob s mentálním postižením v českém narativním filmu po roce 1989. Je zaměřen na analýzu způsobů reprezentace osob s mentálním postižením ve filmu, na charakteristiky, významy či pozice a funkce osob s mentálním postižením ve vyprávění. Cílem je charakterizovat českou filmovou tvorbu vymezeného časového období s tematikou mentálního postižení. A to se záměrem přiblížit charakteristické přístupy, formy a případné stereotypizace a jejich promítnutí do všeobecného povědomí společnosti. Pozornost bude věnována i opačnému přístupu, tj. v čem se shodují reprezentace filmových postav s předsudky současné společnosti a jakým směrem se česká filmová tvorba v tomto ohledu ubírá. Zdrojovým materiálem jsou filmy 'Requiem pro panenku' (1992), 'Fany' (1995), 'Nuda v Brně' (2003) a 'Václav' (2007), které byly natočeny v porevolučním období a jejichž hlavním hrdinou/hrdinkou je osoba s mentálním postižením nebo téma filmu významně reprezentuje život osob s mentálním postižením. Pro analýzu bylo vybráno několik mýtů o osobách s mentálním postižením, které panují v současné společnosti.

Klíčová slova: mentální postižení, český film, stereotypizace, mediální reprezentace

Organizace činností a schéma intervence služeb rané péče v hlavním městě Ruské federace - Moskvě.

Šándorová Zdenka

Příspěvkem chce autorka přispět k tématu Perspektivy speciální pedagogiky?! III. OLOMOUCKÝCH SPECIÁLNĚPEDAGOGICKÝCH DNŮ. Text příspěvku se obsahově zaměřuje na konkrétní analýzu intervence služeb rané péče v hlavním městě Ruské federace – Moskvě. Nespornou prioritou aktuálního vývoje moderního speciálního vzdělávání je v Ruské federaci (v souladu s trendy vyspělých zemí světa) systém rané péče určený rodině s dítětem se zdravotním postižením. Systém rané podpory a pomoci rodině vychovávající dítě se zdravotním postižením v Ruské federaci vznikl jako samostatný směr ve vzdělávacím prostředí a ve vzdělávací politice státu jako systém cílené činnosti vzhledem k jeho koncepčnímu přístupu, strategii, programu a organizaci. Tvorba a rozvoj systému rané péče se opírá o mezirezortní přístup, o systém federálního vzdělávání, regionální a obecní orgány školské správy. Ty tento systém koordinují a uvádějí do praxe. Jednota realizace, poslání, cíle a zásady jsou zajištěny na federální, regionální a obecní úrovni vzdělávání. Konkrétním cílem příspěvku je analyzovat strategické dokumenty hlavního města Ruské federace Moskvy týkající se rané pomoci a podpory (rané péče) včetně organizace těchto služeb a na základě těchto analýz zpracovat i základní komparaci rané péče v České republice a v hlavním městě Ruské federace.

Klíčová slova: raná péče, podpora a pomoc, rodina, dítě s postižením, systém, Ruská federace, Moskva

Overenie platnosti nástroja „deficity čiastkových funkcií“ u detí zo sociálne znevýhodneného prostredia

Kvasničková, G., Lazíková, V.

Cieľom príspevku je priblížiť výsledky realizovaného výskumu etnickej a konštruktivejvaliditynástroja Deficity čiastkových funkcií (Sindelar, 2008) na špecifickom výskumnom výbere - žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia (SZP). Výskumný výber tvorili žiaci mladšieho školského veku (N = 61; 8,7 roka), 39 žiakov zo SZP a 28 žiakov z majoritnej populácie ako kontrolný súbor. V príspevku stručne charakterizujeme výskumný výber a problematiku psychologickéj diagnostiky špecifickej skupiny žiakov zo SZP. Upozorňujeme na potenciál diagnostického nástroja Deficity čiastkových funkcií (Sindelar, 2008), potvrdzujeme konštruktívnuvaliditu nástroja vo vzťahu k zaužívanému diagnostickému nástroju Detský skrínig (Senka et al., 1997) a analyzujeme čiastkové výsledky žiakov zo SZP s kontrolným výberom žiakov majoritnej populácie.

Klíčová slova: validita, deficity čiastkových funkcií, žiak zo sociálne znevýhodneného prostredia

Pedagogové základních škol pro sluchově postižené a jejich povědomí o kultuře Neslyšících a jejich zvycích

Kučera Pavel

Znakový jazyk má velký vliv na vývoj a utváření identity neslyšících. S uvědomělým užíváním znakového jazyka jako komunikačního nástroje se úzce pojí také odlišné vnímání světa, tedy kulturní odlišnost. Mají-li žáci se sluchovou vadou slyšící rodiče, bývá škola první zařízení, kde se tito žáci setkávají s českým znakovým jazykem. Na základních školách pro sluchově postižené vyučují převážně slyšící pedagogové a cílem bylo zjistit jejich povědomí o kultuře Neslyšících. Nakolik jsou slyšící pedagogové schopni předávat svým žákům informace o kultuře Neslyšících, o českém znakovém jazyce a nakolik jsou schopni být vzorem pro žáky se sluchovou vadou. Výzkum byl prováděn formou strukturovaného rozhovoru.

Klíčová slova: slyšící pedagogové, kultura Neslyšících, zvyky a tradice, znakový jazyk, specifické potřeby neslyšících

Grantová podpora: IGA 2015

Perspectives of development of inclusive education in Georgia

Chitorelidze Tinatin

In recent years, because of the reforms of the education system, the inclusive education became popular subject among professionals and the public spotlight in the Republic of Georgia. It should be noted that nowadays in Georgia more time and attention is devoted to people with disabilities than it was before. In the past, the education of children with disabilities was the competency of only the Ministry of Labour, Health, and Social Affairs of Georgia and its institutions. Today, it is beyond doubt, that every child's education is the issue of the Ministry of Education and Science and the competency of the Ministry of Labour, Health, and Social Affairs of Georgia is to provide medical services for them. The government has realized the need of creation of the inclusive education system. The research aimed to examine the factors that hinders or contributes to the development of the inclusive education in Georgia. The evaluation of the situation revealed that the success of inclusion largely depends on the adaptation of educational institutions and buildings, development of infrastructure, elaboration of effective teaching programs and special methods considering the needs of people with disabilities, professional commitment of teachers and other staff, related to inclusion, and what is most important preparation of public opinion and transformation of consciousness.

Perspektivy speciální pedagogiky

Ludíková Libuše

PICO(T) a PCD formáty klinicky významných otázek v konceptualizaci speciálněpedagogického výzkumného designu

Chrastina Jan

Cílem příspěvku je vymezit formáty PICO(T) a PCD pro přípravu designu výzkumu ve speciální pedagogice. Paralelně je cílem popsat zjištěné poznatky (na základě rešerše odborných článků) ve vědních oborech speciální pedagogiky, jelikož filozofie Evidence-Based přístupu je zde nepřilíš rozšířenou. Oba formáty mohou být účinnou pomůckou při formulaci zkoumaného problému, při tvorbě východisek rešeršních činností a také strategie podporující platnost závěru do klinické praxe. Metodickým rámcem zpracování přehledu je rešeršní, analytická a komparační činnost s užitím vyhledávání s pomocí specifických klíčových slov a Booleovských operátorů (s eliminací duplicit). Systematická práce s analyzovanými texty za vymezené časové období bude podrobena jednotlivým fázím přístupu interpretativní obsahové analýzy. Výsledky budou sumarizovány do konstatování vedoucího k popisu stávající situace využívání konceptu Evidence-Based ve speciálněpedagogickém výzkumu s důrazem na aplikabilitu zjištění do praxe speciálního pedagoga – výzkumníka.

Klíčová slova: PICO(T), PCD, klinická otázka, design výzkumu, vyhledávací strategie, konceptualizace výzkumné otázky

Grantová podpora: IGA PdF UP v Olomouci 2015 - řešitel: J. Chrastina

Poskytovanie tlmočnických služieb pre študentov so sluchovým postihnutím na vysokej škole

Dobišová Erika

Predkladaný príspevok sa zaoberá problematikou poskytovania tlmočnických služieb (artikulačné tlmočenie hovorenej reči, tlmočenie z hovoreného jazyka do posunkového jazyka a prepis hovorenej reči) pre študentov so sluchovým postihnutím a špecifikách tlmočenia vo vzdelávaní. Prináša informácie o štúdiu, podmienkach štúdia a možnostiach využívania tlmočnických služieb na vysokých školách na Slovensku a na PdF UK v Bratislave. V príspevku sa snažíme načrtnúť situáciu z pohľadu inštitúcií, ktoré tieto služby zastrešujú, akým spôsobom, pre koho, ale aj za akých podmienok poskytujú tlmočnicke služby týmto študentom, ale rovnako aj názory študentov so sluchovým postihnutím navštevujúcich vysoké školy, na dostupnosť týchto služieb.

Kľúčová slova: študent so stratou sluchu, vysokoškolské vzdelanie, podmienky štúdia, tlmočenie do posunkového jazyka, artikulačné tlmočenie, špecifiká tlmočenia vo vzdelávaní

Postoje české veřejnosti k inkluzivnímu vzdělávání

Pančocha Karel, Slepíčková Lenka

Postoje veřejnosti mohou ovlivňovat rozhodnutí důležitých aktérů (politiků, vedení škol, pedagogických pracovníků) a stát se tak bariérou nebo naopak facilitátorem pro společné vzdělávání všech žáků. Výzkumné šetření bylo zaměřeno na postoje české veřejnosti k inkluzivnímu vzdělávání žáků s tělesným, smyslovým, mentálním postižením a poruchami chování. Šetření proběhlo na reprezentativním vzorku české populace starší 15 let (N=1 797). Největší distance byla zaznamenána vůči žákům s poruchami chování, naopak inkluzivní vzdělávání žáků s tělesným postižením je pro českou veřejnost akceptovatelné v největší míře. Postoje k inkluzivnímu vzdělávání žáků s tělesným a smyslovým postižením se liší na základě věku, vzdělání a zkušenosti respondentů. Postoje k inkluzivnímu vzdělávání žáků s mentálním postižením a poruchami chování vykazují stabilní hodnoty napříč sociodemografickými charakteristikami respondentů.

Klíčová slova: inkluzivní vzdělávání, postoje veřejnosti, žáci se zdravotním postižením

Postoje veřejnosti k rodičovství osob s mentálním postižením

Kozáková Zdeňka

Příspěvek prezentuje vybraný souhrn výsledků výzkumu realizovaného prostřednictvím dotazníku, jehož cílem bylo zjistit postoje veřejnosti k rodičovství osob s mentálním postižením a vymezit tak oblasti, na které by bylo vhodné se do budoucna více zaměřit. Zkoumaný soubor tvořilo 200 respondentů. Příspěvek nejdříve vymezuje základní pojmy, následně prezentuje metodologická východiska výzkumu, prezentaci a diskusi výsledků výzkumu a jeho závěrů. Téma rodičovství osob s mentálním postižením je stále vnímáno jako poměrně kontroverzní. U osob s tělesným postižením je vcelku dobře propracovaný a fungující systém podpory rodičovství, stejně tak u osob se zrakovým, případně sluchovým postižením. U osob s mentálním postižením se však stále potýkáme s množstvím vyvstávajících otázek a lze říci, že i obav ve vztahu k jejich rodičovství. To dokládají i výsledky prezentovaného výzkumu, které jsou součástí tohoto příspěvku.

Klíčová slova: rodičovství, osoba s mentálním postižením, péče o dítě, výchova dítěte, pohled veřejnosti na rodičovství

Post-ústavní deinstitucionalizace a inkluzivní desegregace

Michalík Jan

Příspěvek se zamýšlí nad vztahem speciální pedagogiky, jejího teoretického rámce i praktického konceptu a mapuje proměny společenské reality, kterou tento vědní obor sleduje. Pozornost je věnována způsobům a možnostem, jimiž vědní disciplína Speciální pedagogika reflektuje probíhající změny v těch oblastech společnosti, které mají bezprostřední souvislost s postavením osob se zdravotním postižením. Jedná se o oblast sociální ochrany, edukace a zaměstnanosti. Cílem je popsat probíhající změny a vyslovit se k potenciálu Speciální pedagogiky, její teoretické i praktické roviny, být aktivním účastníkem probíhajících změn.

Preventivní a terapeutický přínos divadelní tvorby

Kobrlé Lukáš

Efektivita zážitkového učení už byla prokázána mnohokrát. Divadelní výchova učí divadlu (realizovat prakticky divadelní aktivitu), divadlem (prostřednictvím realizace divadelní aktivity prožívání a řešení témat konkrétní divadelní hry) a o divadle (teorie a historie tohoto umění). Pro naše potřeby je zásadní druhá část – učení se divadlem. Divadelní výchova se zde setkává s výchovou etickou a osobnostně-sociální. Zkušenosti z rozvojových zemí, kde byly do uměleckých projektů zařazeny děti z nejchudšího a kriminálního prostředí, ukazují zásadní změny jejich chování k lepšímu. Příspěvek představí divadlo jako prostředek prevence a terapie jak teoreticky, tak na konkrétním příkladu práce se skupinou na projektu. Projekt s názvem „Vyšší princip“ byl tematicky inspirován povídkou J. Drdy a reálnou historickou událostí. V průběhu 2. světové války byl popraven student přeloučského gymnázia Antonín Stočes za to, že pokreslil fotografii Adolfa Hitlera v novinách. Účastníci workshopu se prostřednictvím hry v roli a s využitím technik dramatické výchovy seznámí s atmosférou této doby a prožijí celý příběh s hlavním hrdinou. V rámci strukturovaného dramatického příběhu se otevřou témata jako: hrdinství a zbabělost, demokracie a totalita, přátelství, šikana, pomsta atd. Mnoho témat silně rezonuje i v dnešní době a jejich prožití v rámci hry pomáhá formovat i skutečné názory a postoje.

Klíčová slova: divadlo, divadelní výchova, prevence, terapie

Problematika vzdělávání osob se sluchovým postižením z pohledu vysokoškolských studentů speciální pedagogiky

Švecová Veronika

Cílem příspěvku je představit výsledky výzkumného šetření, které si kladlo za cíl zjistit míru informovanosti studentů speciální pedagogiky o problematice vzdělávání a následném pracovním uplatnění osob se sluchovým postižením. Výzkumného šetření se zúčastnilo celkem 127 respondentů, avšak pouhých 3,15% mužů. Studenti studovali v 37% případů prezenční formu studia, v 63% kombinovanou formu studia. V rámci svého studia absolvovalo surdopedii 41,73% respondentů. Surdopedii si zvolilo jako výběrový předmět 29,92% respondentů. Jako výzkumná metoda byl použit dotazník, který obsahoval 28 uzavřených, polouzavřených i otevřených položek. Příspěvek je rozdělen na část teoretickou, která se věnuje problematice vzdělávání žáků se sluchovým postižením a praktickou, která prezentuje cílovou skupinu, metodologii a závěry výzkumného šetření.

Klíčová slova: sluchové postižení, vzdělávání, integrace, dotazník

Projekt STEP UP

Loudová, J., Eliášková, K., Wagnerová, M.

Příspěvek je zaměřen na podrobné seznámení s průběhem a závěrečnými výstupy dvouletého mezinárodního projektu STEP UP, který byl tematicky zaměřen na problematiku prostorové orientace a samostatného pohybu osob se zrakovým postižením. Na projektu se podílelo celkem osm evropských zemí a jednotlivé výstupy, které svým obsahem směřují k rodičům dětí se zrakovým postižením, opatrovníkům, pedagogickým pracovníkům, speciálním pedagogům a rovněž k široké veřejnosti, jsou výsledkem spolupráce a odborné diskuse speciálních pedagogů a metodiků prostorové orientace v participujících státech. Obsah příspěvku: obecné seznámení s projektem- jednotlivá setkání - prezentace závěrečných výstupů - ukázky a obrazové dokumentace - přínos projektu.

Klíčová slova: děti se zrakovým postižením, prostorová orientace a samostatný pohyb, mezinárodní spolupráce, postupy a techniky

Projevy auditivní agnózie u osob s Aspergerovým syndromem očima rodičů

Dostálová Lucie

Projevy auditivní, resp. verbální agnózie u osob s Aspergerovým syndromem jsou dosud nedostatečně probádanou oblastí. Výzkumné šetření, které bylo realizované prostřednictvím dotazníkového šetření u rodičů osob s uvedeným syndromem zjišťuje, zda u svých dětí pozorují projevy auditivní, resp. verbální agnózie či specifika v oblasti sluchové percepce. Dále pak zkoumá, jaký vliv mají tyto projevy a specifika u osob s Aspergerovým syndromem na výchovu, pozornost, soustředění či práci ve škole. Část výzkumného šetření se věnuje také schopnosti těchto osob zapojit se do rozhovoru či reagovat na otázky. Na základě analýzy získaných informací, jsou pak jednotlivé oblasti graficky znázorněny. Výzkumné šetření v závěru popisuje jednotlivé strategie či postupy rodičů, které využívají pro zvládnání specifík projevujících se v oblasti sluchového vnímání.

Klíčová slova: verbální agnózie, Aspergerův syndrom, specifika sluchového vnímání

Grantová podpora: (IGA) „Výzkum v oblasti hodnocení komunikačních specifík vybraných skupin jedinců s narušenou či deficitní komunikační schopností“

Případová studie dítěte s diagnózou vývojová dysfázie

Smečková Gabriela

Obsahem příspěvku je případová studie chlapce mladšího školního věku pocházejícího z jednovaječných dvojčat s diagnózou vývojová dysfázie. V příspěvku bude představena osobní a rodinná anamnéza, výsledky vyšetření logopedického, foniatrického, psychologického a také ze speciálně pedagogického centra logopedického. Pozornost bude věnována také cíli logopedické terapie. Průběh logopedické intervence je rozdělen do několika časových úseků, ve kterých jsou uvedeny výsledky vyšetření, zhodnocení aktuálního stavu a návrh na terapii.

Klíčová slova: logopedická diagnostika, logopedická diagnóza, logopedická terapie, vývojová dysfázie

Reakce žáků se sluchovým postižením na nejednoznačný výtvarný podnět

Potměšilová Petra

V příspěvku jsou uvedeny poznatky o způsobu zpracování a reakce dětí a žáků se sluchovým postižením ve věku 8 a 12 let na nejednoznačný výtvarný podnět. Cílem práce bylo na základě informací z dostupných odborných pramenů a předchozích výzkumů vytvořit výtvarnou úlohu, na základě níž by bylo možné popsat případné odlišnosti ve výše zmíněném zpracování a reakci ve vztahu k intaktní populaci. Tyto poznatky by pak měly být převedeny do praxe a stát se tak případným základem pro revizi některých výchovně-vzdělávacích postupů u žáků se sluchovým postižením. Teoretickým podkladem pro realizovaný výzkum se staly dostupné tuzemské i zahraniční odborné publikace. Pro naplnění cílů práce, popsání přístupu a reakce žáků se sluchovým postižením na nejednoznačný podnět, byl vybrán kvalitativní výzkum, konkrétně metoda zakotvené teorie, která umožňuje podrobnou analýzu nového jevu. Kvalitativní výzkum byl doplněn popisnou statistikou. Získané informace byly dány do kontextu dostupných teoretických poznatků. Součástí popisu výzkumného šetření jsou výsledky výzkumu, závěr a doporučení pro praxi.

Klíčová slova: sluchové postižení, nejednoznačný podnět, výtvarná výchova

Grantová podpora: CMTF_2015_010

Realizace prevence vzniku zrakového postižení

Joklíková Hana

Příspěvek je orientován do oblasti prevence vzniku zrakového postižení a povědomí o specificích života jedinců s tímto typem postižení, a to se zaměřením na cílovou skupinu jedinců preseniorského a seniorského věku. Zkušenosti z praxe ukazují na potřebu zvyšovat informovanost preseniorek a seniorů o riziku vzniku zrakového postižení v seniorském věku a připravit je tak na tuto eventualitu, posilovat jejich schopnost detekovat počáteční symptomy očního onemocnění, vedoucího potenciálně ke vzniku zrakového postižení a zvýšit tak jejich šanci na včasné odhalení tohoto onemocnění a případné zahájení léčby. V příspěvku jsou prezentovány některé dílčí výsledky výzkumu realizovaného v rámci disertační práce autorky. Tyto dílčí výsledky ukazují zejména na nedostatečnou informovanost respondentů v oblasti symptomatiky počínajícího očního onemocnění, nedostatečnou realizaci prevence, neznalost specifík života se zrakovým postižením a taktéž jeho značnou tabuizaci.

Klíčová slova: zrakové postižení, prevence, presenior, senior, informovanost

Rekvalifikačné kurzy jako podpora kvality života osôb so sluchovým postihnutím

Horváthová Ivana

Náš výskum prináša Analýzu možností vo využívaní rekvalifikačných kurzov, ktoré sú osobám so sluchovým postihnutím ponúkané. Ich efektívne zužitkovanie v praxi a využitie pri pracovnom uplatnení ako jeden z aspektov, ktoré prispievajú ku kvalite života osôb so sluchovým postihnutím. Zisťovanie rovnováhy medzi ponukou a dopytom na trhu práce. Rekvalifikačné kurzy ako nástroj v podpore uplatniteľnosti na trhu práce. Výsledky výskumu prinesú objasnenie danej problematiky. Výskum vytvorí predpoklady pre kreovanie komplexného obrazu rôznorodých aspektov profesijnej stránky s akcentom na kvalitu života. Dizajn výskumu má kvantitatívne kvalitatívny charakter, pričom nosná časť výskumu je kvantitatívna. Použitý nástroj je dotazník. Pre validitu dát sme využili kvantitatívnu časť, ktorá je realizovaná formou rozhovoru.

Klíčová slova: rekvalifikačné kurzy, kvalita života, osoba so sluchovým postihnutím

Repetitive skin picking in Polish adolescents. Prevalence, phenomenology and impact on daily functioning

Prochwicz Katarzyna, Kałużna - Wielobób Alina

The aim of the study was to investigate the prevalence, frequency, the picking episode and consequences of repetitive skin picking in a group of Polish adolescents. The participants were 199 high school and university students with age ranged from 16 to 20 years. Method: All participants were assessed by the Skin Picking Scale (SPS) and Skin Picking Impact Scale (SPIS) and completed the list of items concerning skin picking site, picking frequency and affective consequences of picking. Results: Eighty four (42,2%) of the participants reported that they currently pick their skin, thirty eight (19%) of them felt distressed as a consequence of picking. Most participants, who endorsed the picking behaviours pick from their faces (26,6%), fingers (25,62%), scalp (19%), hands (13,5%) spending usually a few minutes a day on picking behaviours. In many cases skin picking behaviours have serious impact on daily functioning. Some of participants reported that they feel embarrassed and unattractive because of their picking. They also avoid looking people in the eyes and do not like people looking at them. Twenty of participants (6%) admitted that skin picking had negative impact on their relationships. Conclusion: Skin picking is a common behaviour among Polish adolescents.

Klíčová slova: skin picking, adolescence, functional impairment, distress

Role neziskových organizací v životě člověka s mentálním postižením

Adamus Petr

Cílem výzkumného šetření bylo analyzovat, porozumět a následně popsat, jaké postavení zaujímají neziskové organizace v životě člověka s mentálním postižením. V současné době je toto téma velmi aktuální, neboť část služeb pro občany s postižením nabízí právě neziskový sektor. Metody: V rámci kvalitativního výzkumu, byla využita metoda případové studie. Výsledky: Příspěvek seznamuje s dílčími výsledky výzkumu, který byl zaměřen na činnost dobrovolnického centra Adra sdružujícího dobrovolníky. Tito dobrovolníci jsou vysíláni do organizací působících v sociálních službách, kde působí nejen jako společníci, ale i jako edukátoři. Závěr: Příspěvek se zabývá zjištěním, jakým způsobem ovlivňuje dobrovolnický program v neziskové organizaci kvalitu života osob s mentálním postižením a souběžným postižením více vadami v zařízeních sociálních služeb.

Klíčová slova: nezisková organizace, dobrovolnictví, mentální postižení, souběžné postižení více vadami, kvalita života

Role vztahů dětí s poruchami chování a výchovných profesionálů v rámci etopedické intervence

Červenka Karel

V příspěvku se autor zaměřuje na téma situace dětí s poruchami chování a emocí. Cílí přitom na roli, kterou hrají vztahy těchto dětí s tzv. výchovnými profesionály (pedagogové z výchovných zařízení - vychovatelé, etopedi), v rámci speciálně pedagogického procesu edukace v etopedii. Důraz přitom klade na potenciál, který tyto vztahy s sebou mohou nést v rámci podpory sociální inkluze těchto dětí. Autor své úvahy opírá o koncepci stigmatizace Ervinga Goffmana, zejména pak o jeho pojetí vztahů mezi stigmatizovanými lidmi (v tomto případě dětmi s poruchou chování a emocí) a profesionály, kteří s nimi v rámci své profese přicházejí do kontaktu (v tomto případě vychovatelé atp.). Goffman tyto profesionály označuje jako tzv. zasvěcené a chápe je jako osoby, jež mají určitý vhled do situace stigmatizovaného, aniž by samy nesly stigmatizující atributy. V příspěvku budou prezentována vybraná zjištění kvalitativního výzkumu, jehož participanty byli právě tzv. výchovní profesionálové ze školských výchovných zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy.

Klíčová slova: porucha chování, problémy v chování, etopedie, výchovná zařízení, intervence, sociální inkluze, stigmatizace

Rozdíly ve výsledcích vyšetření artikulace z hlediska fonetického a fonologického u dětí předškolního oddělení mateřské školy logopedické a mateřské školy běžného typu

Mlčáková Renata

Cílem výzkumu bylo porovnat rozdíly ve výsledcích vyšetření artikulace z hlediska fonetického a fonologického u dětí předškolního oddělení mateřské školy logopedické a mateřské školy běžného typu. Autorka připravila vlastní diagnostický materiál a vyšetřila artikulaci z hlediska fonetického i fonologického u 34 dětí (R1-R34), z nichž 25 (R1-R25) bylo z mateřské školy logopedické a 9 (R26-R34) z mateřské školy běžného typu. U dětí z mateřské školy logopedické byl zaznamenán vyšší výskyt poruch artikulace i fonologických poruch ve srovnání se skupinou dětí z mateřské školy běžného typu. V příspěvku autorka srovnává výsledky dětí z předškolního oddělení mateřské školy logopedické a mateřské školy běžného typu. Je nezbytné u dětí předškolního oddělení mateřské školy včas diagnostikovat zejm. specifika v artikulaci z hlediska fonologického, neboť mohou komplikovat školní úspěšnost. Můžeme pomoci dětem rozvinout uvedené oblasti ještě před zahájením jejich školní docházky a připravit jim výhodnější podmínky pro počáteční psaní i čtení.

Klíčová slova: artikulace, fonologická porucha, vyšetření artikulace

Grantová podpora: Specifický výzkum, hl. řešitel doc. Vitásková PdF UP: PdF_2014_016. „Výzkum v oblasti hodnocení komunikačních specifíků vybraných skupin jedinců s narušenou komunikační schopností“

Rozvoj pragmatické jazykové roviny u osob s poruchami autistického spektra

Vitásková Kateřina, Říhová Alena, Šebková Lucie

Pragmatická jazyková rovina, která je u osob s poruchami autistického spektra (PAS) primárním symptomem klinického obrazu narušené komunikační schopnosti, je již více než 40 let jednou ze stěžejních oblastí zájmu logopedické diagnostiky. Deficity v oblasti aplikace jazykových dovedností v sociálním kontextu mají významný dopad na integraci jedince do společnosti, a tím determinují jeho psychosociální vývoj. V předkládaném příspěvku se budeme orientovat na možnosti rozvoje pragmatické jazykové roviny u osob s PAS. Jeho hlavním cílem je analyzovat zaměření se logopedické intervence u osob s PAS u logopedů České republiky a následně prostřednictvím kazuistické studie zmapovat výsledky logopedické intervence směřované na rozvoj pragmatické jazykové roviny u osoby s PAS. Teoretická východiska, která budou iniciální částí příspěvku, jsou následně doplněna dílčími výsledky výzkumu s názvem „Pragmatická jazyková rovina u osob s poruchami autistického spektra“ podpořeného Grantovou akademií České republiky (GAČR, 14-31457S, 2014/2016, řešitel: Vitásková).

Klíčová slova: pragmatická jazyková rovina, poruchy autistického spektra, logoped, logopedická intervence

Grantová podpora: GAČR, 14-31457S, 2014/2016, řešitel: Vitásková

Speciálněpedagogická podpora rodičům dětí raného věku v institucionální péči

Dokoupilová Ivana

Práce se zabývá stavem institucionální a speciálněpedagogické podpory rodičům dětí v raném a předškolním věku. Teoretická část přináší informace o významu rodiny v životě dítěte a o systému institucí pro děti v ČR. Praktická část interpretuje výsledky získané výzkumným šetřením v kojeneckých ústavech ČR.

Klíčová slova: dítě, raný věk, instituce, rodina, výchova, vzdělávání, speciálněpedagogická péče

Grantová podpora: grant IGA 2015

Speciální pedagog - tyfloped jako součást života osob se zrakovým postižením

Růžičková Veronika

Příspěvek se zaměří na vybrané oblasti života osob se zrakovým postižením, ve kterých může být / či je speciální pedagog podporou, odborným průvodcem, pedagogem, terapeutem atp. V rámci jednotlivých na sebe navazujících a často se prolínajících působení tyflopeda se tak postupně propracujeme od působení na půdě rané péče, přes SPC a školství, až k organizacím či zařízením určeným pro osoby v dospělém či seniorském věku. Autorka článku / resp. příspěvku na konferenci by tedy ráda zmínila možné úkoly speciálního pedagoga jako poradce rané péče, poté jako zrakového terapeuta, kdy budeme mluvit o speciálněpedagogické podpoře oftalmologa, instruktora prostorové orientace, učitele v mateřské i základní škole a poté speciálního pedagoga jako odbornou podporu dospělé osoby se zrakovým postižením. Článek by neměl opomenout potřeby jednotlivých skupin osob se zrakovým postižením a to s ohledem na věk i služby potřebné v daném věkovém období, proto by součástí příspěvku neměly být jen teoretické poznatky čerpané z domácí i cizojazyčné literatury, ale také praktické zkušenosti jak autorky článku, tak také samotných osob se zrakovým postižením či jejich rodin.

Klíčová slova: speciální pedagog, osoba se zrakovým postižením, terapeut, instruktor, prostorová orientace, raná péče

Grantová podpora: IGA_PdF_2014007 - Včasná péče ve speciálněpedagogickém kontextu. A IGA - 2015

Speciální pedagogika v novém pojetí vzdělávání a vnímání hodnoty člověka

Stejskal Bohumil

Inkluzivní pojetí výchovy a vzdělávání, jak ho definuje UNESCO (2009), přináší mnoho změn v obsahu, cílech výchovy a také v normách života společnosti. Celý proces změn se bude odvíjet především od školní výchovy a bude se týkat nejen dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, ale naprosto všech. Půjde o vnitřní přeměnu práce školy a zejména o zcela jiný přístup k žákům. Příspěvek v těchto souvislostech zmiňuje zásadní změny v tradičních postupech, to je od dosud nejčastěji užívaného frontálního vyučování k individuálnímu přístupu ke každému jednotlivému žákovi, k individualizaci výuky, při níž půjde o rozvíjení schopností a předpokladů úspěšnosti každého konkrétního žáka.

Místo kategorizace na „normální“ a „nenormální“ půjde o toleranci, partnerství a kooperaci. Bezesporu vzniknou nové nároky na práci učitelů, ovšem současně lze očekávat i přínos nejen pro samotné žáky, ale perspektivně pro celou společnost. Od speciálních pedagogů se očekává zahájení tohoto procesu, nabídka zkušeností a předloha způsobu práce, které jsou ve speciální pedagogice již běžné.

Klíčová slova: kategorizace, inkluze, normalita, diverzita, tolerance, partnerství, hodnota člověka

Specifika hlasového projevu dětí romského etnika z pohledu logopeda

Oprštná Lenka

Předkládaný příspěvek představuje základní vhled do problematiky, kterou máme v plánu se zabývat v rámci doktorského studia autorky. Prezentuje úvodní teoretická východiska, review odborné literatury a terminologické vymezení. Představíme nástin budoucího výzkumu, plánovanou metodologii, výzkumný vzorek i zamýšlenou lokalizaci výzkumu a očekávané výstupy. Toto výzkumné šetření by mělo poskytnout pilotní data a posloužit jako výchozí bod pro zpracování disertační práce autorky. Orientujeme svou pozornost k oblasti výzkumu hlasu, hlasových kvalit a specifík dětí, specificky pak dětí náležejících k romskému etniku. Dále se zaměřujeme na zjištění objektivní měřitelnosti a subjektivní vnímatelnosti rozdílů mezi hlasovým projevem dětí romského etnika a dětí náležejících k majoritní společnosti. To vše z pohledu logopeda.

Klíčová slova: hlas, Romové, logoped, doktorský výzkum

Specifika logopedické intervence u pacientů s psychiatrickou diagnózou

Červinková Helena

Cílem příspěvku je seznámit odbornou i laickou veřejnost se specifiky logopedické intervence u osob s psychiatrickou diagnózou. Psychiatrické diagnózy se mohou pojít s narušenou komunikační schopností. Mezi nejčastější psychiatrické diagnózy koincidentní s narušenou komunikační schopností jsou hyperkinetické poruchy, poruchy chování, poruchy sociálních funkcí se začátkem v dětství a dospívání a jiné poruchy chování a emocí se začátkem obvykle v dětství a dospívání. U dětských pacientů s psychiatrickou diagnózou se setkáváme z hlediska logopedie s dyslalií, vývojovou dysfázií, opožděným vývojem řeči, se specifickými vývojovými poruchami školních dovedností a s narušenou komunikační schopností při mentální retardaci. Výzkumné šetření bylo realizováno u dětských pacientů v Psychiatrické nemocnici Dobřany a to formou případové studie. Potřeba logopedické intervence u pacientů s vybranou psychiatrickou diagnózou je nepostradatelná.

Klíčová slova: narušená komunikační schopnost, poruchy chování, logopedická intervence, psychiatrie, děti

Specifika přípravy na mateřství u žen s těžkým zrakovým postižením

Haklová Kristýna

Cílem tohoto příspěvku je přiblížení problematiky přípravy žen s těžkým zrakovým postižením na roli matky. Respondentkami šetření jsou ženy se zrakovým postižením, a to jak dosud bezdětné, tak též ženy, které již mateřskou roli zastávají. Formou rozhovorů, případně předložením dotazníku bude zjišťováno, v kterých oblastech je pro respondentky důležitá pečlivější příprava na mateřství, jaké informace považují za stěžejní a jakou formu případné speciálně pedagogické intervence by v rámci tohoto procesu nejvíce přivítaly. Výzkumné šetření tedy bude zacíleno zjištění postojů, potřeb a zkušeností respondentek v oblasti průběhu přípravy na narození dítěte a následné zvládnání povinností, činností a úkonů s jeho výchovou a péčí o ně souvisejících. Získané informace budou využity k podrobnějšímu rozpracování v rámci výzkumu disertační práce autorky.

Klíčová slova: mateřství, těžké zrakové postižení, příprava, očekávání, potřeby

Specifika teatroterapeutických představení

Polínek Dominik

Příspěvek na základě specifického výzkumu zachycuje některé fenomény divadelních tvarů vzniklých jako výsledek teatroterapeutických integračních workshopů. Prostřednictvím frekvenčně-sekvenční analýzy videozáznamů daných představení se pokoušíme vymezit fenomény výlučné pro teatroterapeutickou práci. Pomocí metody kontrastů a srovnávání se pokoušíme srovnat představení vzniklá na základě dlouhodobé a krátkodobé teatroterapeutické intervence a představení různých cílových skupin (jedinci s mentálním postižením, jedinci sociálně vyloučení a integrovaná skupina jedinců s mentálním postižením a s poruchami chování). Příspěvek navazuje na předchozí autorovy výzkumu teatroterapeutické intervence, zejména na výzkum teatroterapeutických trendů v ČR, na výzkum inkluzivního vzdělávání na ZUŠ a na výzkum naplňování základních psychických potřeb pomocí paradržadelných systémů. Účelem příspěvku je přispět k vnímání teatroterapie jako etablované expresivně-formativní disciplíny a blíže prozkoumat její účinné faktory.

Klíčová slova: teatroterapie, specifický výzkum, dramaterapie

Starostlivosť o dospelé osoby s hluchoslepotou vo vybraných štátoch Európy

Priesterová Katarína

Hluchoslepotá predstavuje jedno z najťažších postihnutí, keďže postihuje dva senzory naraz, a to zrak aj sluch. Tieto dva zmysly môžu byť postihnuté v rôznej miere a intenzite, pri ich vzájomnom narušení je však človek vzdialený od informácií a ochudobnený o vizuálne aj auditívne informácie, čo pre neho predstavuje značný informačný deficit. Príspevok pojednáva o spôsobe a systéme starostlivosti o dospelé osoby s hluchoslepotou na Slovensku a v zahraničí. Má za cieľ priblížiť a oboznámiť s formami starostlivosti o dospelých hluchoslepých vo vybraných krajinách Európy, konkrétne v Nemecku, Anglicku, Poľsku a na Slovensku a zmapovať túto starostlivosť v piatich konkrétnych oblastiach: História inštitúcie a jej zameranie, Klienti zariadenia, Vnútorňa organizácia zariadenia, Trávenie voľného času, Personálne zabezpečenie. Práve tieto oblasti sa javili ako podstatné z hľadiska efektívnosti a stálosti vo veci starostlivosti o dospelých klientov vo veku mladej dospelosti, cez zrelý vek až po osoby v postproduktívnom veku. Zameriava sa na komparáciu zariadení a spôsoby starostlivosti o dospelé hluchoslepe osoby na Slovensku a v zahraničí. Oboznamuje čitateľa s podmienkami a spôsobmi zabezpečenia tejto starostlivosti v strednej a západnej Európe. Veríme, že príspevok prinesie aktuálny pohľad na spôsob a možnosti starostlivosti o danú cieľovú skupinu osôb s postihnutím.

Kľúčová slova: hluchosepota, inštitucionálna starostlivosť, starostlivosť o dospelé osoby s hluchoslepotou

Student Teachers perception about Inclusive education at Fiji National University, Lautoka Education Campus, Fiji Islands

Kumar Sunil

Existing Inclusive education phenomenon across the globe has given education a new dimension in this 21st century of education. The school is a place where children spend most of their time but despite these children are not able to develop holistically. In Fijian context most of the children fail their primary school. There are many reason children fail. One identified reason is that teacher lacks the necessary skills to use inclusive approach in the teaching and learning process .Furthermore the entire stake holder in education should collaborate and give priority to inclusive education in Fiji. This research will discuss ways and means of introducing the concept of Inclusive Education in Fiji schools. For the purpose of this research, mixed method approach was used meaning that both qualitative and quantitative data collection techniques were used. A case study at Fiji National University was used for information. Qualitative approach was employed to gather information. Case Study, Interview and Observation was the research tools in this study. The case study was focus on the selected sample and identified the missing gaps in inclusive education in primary schools and at Fiji National University. In addition students were interviewed so that deeper insight on the topic Inclusive education is catered for. In contrast to qualitative data, quantitative data are numerical. In simple terms anything that can be quantified, it can also include ratings of one's feelings, attitudes, interest or perception on some sort of numerical scale (Metler, 2012, p. 132). It includes surveys questionnaires, rating scales and checklist. The following quantitative data collection techniques was used in the proposed research, questionnaires, rating scales and checklists, Finally, the data was analyzed so that this research becomes very meaningful and identifies the strategies to implement Inclusive education in Fiji. The major beneficiaries through these findings will be student teachers, classroom teachers, the Ministry of Education and the Fiji National University. The student teachers and classroom teachers will be better able to understand the entire concept and what is involved in Inclusive Education. Thus this is the way forward about effective teaching and learning process and to be more innovative in this 21st century of education, whereby individual needs are catered in the classroom. The Ministry of education will have teachers who will be able to handle the diverse learners of the 21st century while the Fiji National University which is the provider of teacher education in Fiji will be better able to prepare the future teachers for classroom practice. Hence, this research will unveil the truth and give some deeper insights into Inclusive education and how bring in this concept in our Fijian schools.

Kľúčová slova: Inclusive Education, Inclusion, special needs

Symptomatické poruchy řeči u osob se senzorickým postižením z perspektivy logopedů

Hanáková, A., Stejskalová, K.

Těžiště příspěvku spočívá v orientaci na průřezové téma, které je v oblasti zájmu logopedie, surdopedie i speciální pedagogiky osob se zrakovým postižením. Oblast symptomatických poruch řeči u osob se senzorickým postižením stojí spíše na okraji zájmu, a to jak ze strany logopedů, tak i speciálních pedagogů – tylopedů a surdopedů. Nicméně narušení komunikace na této bázi je jednou z determinant široce pojímané kvality života jedince. Do širšího teoretického rámce symptomatických poruch řeči u osob se zrakovým a sluchovým postižením budou zasazeny dílčí výsledky výzkumu s kvantitativně-kvalitativní orientací. Prezentovány budou zejména otázky informovanosti, zkušenosti, přístupu a obecného povědomí logopedů v intencích sledované problematiky. Výstupy kvalitativní povahy poslouží jako ilustrativní vzhled do dané oblasti zájmu, která bude následně doplněna o kvantitativní rozměr s prostorem pro výzkum aplikačního charakteru.

Klíčová slova: symptomatické poruchy řeči, senzorické postižení, logopedie, tylopedie, surdopedie

Grantová podpora: IGA_PdF_2014007, IGA_PdF_2014008

The General Models of Abnormality in Chinese Culture

Li Yun, Růžička Michal

Chinese culture is deeply influenced by the thought of Confucian benevolence, Taoist ideas of good and evil, and Buddhist ideas of compassion. It is more focused on the relationships among people and between human and society, which emphasizes harmony in the whole between man and nature. According to the concept of Gary Ferraro & Susan Andreatta (2010; 2008) Culture is everything that people have, think, and do as members of a society. In Chinese culture, what behaviors are looked into abnormal? How to explain abnormal functioning? Based on case study, this article analyzes mainly from three models as followed: the demonological perspective, the family-social perspective, and the multicultural perspective. It suggests that: 1) on the one hand, the supernatural theories in China look at abnormal behavior as a result of personal sin that it is evil retribution of last generation; on the other hand, it is looked these people as wizards who able to communicate with gods. 2) China had a long history of feudal patriarchal system, so, the social labels and roles, poor social supports, and family's communication patterns may affect people to behave in abnormal ways. 3) China is country with many nationalities. Therefore, whether the person's behavior is normal or abnormal should consider his or her cultural context.

Klíčová slova: models, abnormality, Chinese culture

Uplatňování inkluzivních principů ve vzdělávání na základní škole v České republice a ve Švédsku

Odehnalová Petra

Komparativní studie se zabývá uplatňováním inkluzivních principů ve vzdělávání na základní škole v České republice a ve Švédsku, a to především v rámci edukace žáků s mentálním postižením. Ke sběru dat byla použita kvalitativní strategie. Pro realizaci výzkumu byly zvoleny techniky zúčastněného pozorování, polostrukturovaného rozhovoru a analýzy dokumentace. V centru zájmu byl zejména rozsah a forma interakce žáků z běžných a speciálních tříd, autonomie žáků, podpora jejich zdravého životního stylu a spolupráce na půdě školy i mimo ni. V obou školách jsou zastoupeny možnosti individuální i skupinové integrace. Do budoucna by šlo uvažovat o intenzivnějším propojení běžných a speciálních tříd v rámci výuky. V obou školách je však potenciálně možné klást větší důraz na prostupnost celého systému a na omezení permanentního charakteru zařazení dítěte do určité formy vzdělávání. Jako významná byla identifikována mimo jiné následující zjištění. Jedním z hlavních kladů švédské školy je velký důraz na ovlivnění průběhu výuky ze strany žáka, ať už volbou dílčích aktivit nebo vyučovacích předmětů. V české škole funguje na výborné úrovni spolupráce učitelů se školní speciální pedagožkou, která vede se žáky individuální rozhovory v případě výchovných či jiných problémů. Oproti švédské škole má také bohatší nabídku terapeutických metod (např. Trampolining, Snoezelen nebo bazální stimulace).

Klíčová slova: vzdělávání, mentální postižení, základní škola, žák, vzdělávací systém, Česká republika

Vazba rodiny a dítěte v ústavní výchově ve výzkumu

Segeťová Petra

Rodina stále zůstává primární sociální skupinou v procesu socializace dítěte. Rodinné prostředí je souhrnem vztahů mezi jednotlivými členy, odkud dítě přejímá vzorce chování. Vztah rodiny a dítěte je důležitým faktorem ve vývoji dítěte a odráží se na kvalitě života. V případě umístění dítěte do prostřední institucionální výchovy dochází k narušení primární vazby a rodina se stává partnerem zařízení. Vycházíme z analýzy odborných publikací a webových stránek se zaměřením na rodinu a její spolupráci se zařízením ústavní výchovy v kontextu sebepojetí dítěte umístěného do zařízení ústavní výchovy. Cílem bude prezentovat téma spolupráce rodiny a zařízení ve výzkumu se zaměřením na pohled odborníků věnujícím se této problematice a způsobu prezentace spolupráce samotným zařízením na webových stránkách.

Klíčová slova: rodina, dítě, institucionální výchova, sociální identita, vazba na rodinu

„Vidím je úplně jinýma očima.“ Jak pedagogický přístup Global Storylines mění vztah mezi učiteli a žáky

Slepičková Lenka

V roce 2013 zahájila nezisková organizace NaZemi spolu s Institutem inkluzivního vzdělávání řešení projektu, jehož cílem je vnést do praxe na prvních stupních českých základních škol metodiku výuky skrze příběhy Global Storylines, která vznikla v sedmdesátých letech ve Skotsku. Přístup je vhodný pro práci v heterogenních třídách, neboť je dobře přizpůsobitelný rozmanitým potřebám žáků, posiluje začlenění a skupinovou spolupráci. Primárním cílem GSL je otevírat prostor pro participativní výuku a práci s globálními tématy. Jak ukázala analýza průběhu prvních dvou ročníků projektu, práce podle GSL také výrazně proměňuje vztah mezi učitelem a žáky. Učitelé a žáci se díky tomu, že zažívají nové situace, poznávají a oceňují v nových kontextech. Vztah mezi učitelem a žáky se díky příběhu přesouvá do více partnerské a méně hierarchické roviny. Učitelé často reflektují překvapení z toho, jak se jejich žáci v rámci svých rolí proměňují a jak schopní a kreativní dokáží být. Na potenciál GSL proměňovat vztahy mezi učitelem a žáky se tento příspěvek zaměří. S využitím dat nasbíraných během práce na projektu skrze zúčastněné pozorování, analýzu dokumentů, a rozhovory s učiteli a žáky představíme prvky příběhu, které vztah mezi učitelem a žáky proměňují a analyzujeme procesy, v rámci nichž k této proměně dochází. Budeme diskutovat také o tom, zda je tento efekt měřitelný a přenositelný.

Klíčová slova: global Storylines, vztah mezi učitelem a žáky, participativní výuka

Vliv školy na integrační proces žáka se sluchovým postižením

Pitnerová Pavla

Vlivy podílející se na rozvoji komunikačních kompetencí dospívajících osob s kombinovanými vadami

Zedková Vladimíra

Příspěvek seznámí přítomné s připravovanou disertační prací s názvem "Vlivy podílející se na rozvoji komunikačních kompetencí dospívajících osob s kombinovanými vadami". Komunikace je velmi důležitou součástí života i sociální interakce, přičemž komunikační kompetence osob s kombinovanými vadami jsou velice často na nízké úrovni, přičemž cílem disertační práce je podpořit a rozšířit teoretickou základnu k této problematice a napomoci tak i ke speciálně pedagogické praxi. Přítomní budou seznámeni s připravovanou teoretickou i empirickou částí disertační práce, výzkumnými otázkami, výzkumnými cíly. Dále bude příspěvek zaměřen na kvalitativní i kvantitativní šetření k disertační práci a přítomní budou seznámeni s dosavadním stavem poznání a předpokládaným praktickým využitím poznatků výsledků výzkumu disertační práce ve speciálněpedagogické praxi.

Klíčová slova: kombinované postižení, komunikační kompetence, dospívání, faktory, rozvoj

Východiska, perspektivy a výzvy ve vzdělávání osob s těžkým tělesným a kombinovaným postižením

Kantor Jiří

Příspěvek představuje teoretická východiska, současné vývojové tendence a některé problémy, se kterými je možné se setkat v oblasti edukace osob s těžkým tělesným a kombinovaným postižením. V úvodu příspěvku je podán souhrn vývoje teoretického uvažování o edukaci osob s těžkým tělesným a kombinovaným postižením a filosofická východiska, která ovlivňovala edukační a terapeutické programy z hlediska moderny, strukturalismu a postmoderních proudů. V této části je nastíněn vývoj edukace v kontextu vývoje pedagogické psychologie a jednotlivých teorií učení. Dále jsou popsány výzkumné projekty realizované v oblasti edukace osob s těžkým tělesným a kombinovaným postižením a diskutovány některé pohledy, které ovlivňují současný speciálněpedagogický výzkum a tvorbu edukačních teorií. Poslední část příspěvku se dotýká problematiky inkluzivního vzdělávání osob s těžkým tělesným a kombinovaným postižením v některých zahraničních zemích, a problémů, kterých se inkluze, ale také segregace těchto žáků týká.

Klíčová slova: kombinované postižení, tělesné postižení, teorie vzdělávání

Výtvarné umění jako jeden z aspektů kvality života osob s postižením zraku

Remešová Zuzana

Cílem tohoto příspěvku je seznámení se specifiky výtvarného umění osob s postižením zraku a nastínění problematiky výtvarné tvorby na konkrétních příkladech osob s těžkým postižením zraku. Mnoho intaktních lidí nedoceňuje sílu výtvarného projevu v oblasti seberealizace a obohacení života člověka s již zmíněným postižením. Taková představa je podmíněna nejen neinformovaností společnosti, ale také skutečností, kterou je neschopnost osob s nevidomostí své dílo vnímat vizuální cestou. To, že jedinec nemůže vnímat uměleckou expresi vizuálně, neznamená, že pro něj nepřináší potřebu uspokojení výtvarně se projevovat. Je důležité uvědomit si, že každá osoba, která má postižení zraku nemusí být zákonitě připravena o vizuální vnímání v plné míře. Také vztah každého člověka k výtvarnému umění je ovlivněn jeho pozitivní či negativní zkušeností s uměleckou tvorbou, vlohami pro výtvarnou produkci a dalšími aspekty, které budou v příspěvku uvedeny.

Klíčová slova: zrakové postižení, člověk s postižením zraku, kvalita života, výtvarné umění, seberealizace

Význam determinant inkluzivního vzdělávání pohledem ředitelek a ředitelů běžných škol

Vrubel Martin

Příspěvek přináší dílčí výsledky širšího výzkumného šetření významu determinant školní inkluze osob se zrakovým postižením pohledem ředitelek a ředitelů běžných škol. Na vedoucí pracovníky se zaměřujeme z důvodu jejich klíčové role pro úspěch inkluzivního vzdělávání vycházející jak z evropského, tak z českého právního rámce. Kvantitativního výzkumného šetření se zúčastnilo 179 ředitelek a ředitelů z Pardubického kraje, Královéhradeckého kraje a Kraje Vysočina. Pro naše výzkumné šetření jsme zvolili výzkumnou metodu dotazování, techniku dotazník. Z hlediska významnosti determinant se na čelních místech umístily determinanty: schopnost upravit výuku, podpora dalšího vzdělávání učitelů, asistent pedagoga ve třídě. Významným faktorem ovlivňujícím možnost inkluze žáka se zrakovým postižením je též délka praxe respondentů ve školství. Ze statistické analýzy vyplynulo, že vstřícnější ke změnám systému jsou vedoucí pracovníci pracující ve školství méně než 25 let. Dále jsme zjišťovali míru ochoty k zahájení inkluzivního vzdělávání osob s různým typem zrakového postižení. Pomocí statistických postupů jsme sestavili speciální nástroj, kterým tuto ochotu měříme. Jsme tak schopni zjistit, která omezení zrakových funkcí jsou z pohledu managementu škol přijímána lépe a která hůře. Výsledky prezentujeme v našem příspěvku.

Klíčová slova: facilitátor, bariéra, osoby se zrakovým postižením, školní inkluze, rovnoprávnost, vzdělávání, postoje

Význam prevence poruch hlasu v pregraduální přípravě hlasových profesionálů

Šebková L., Vitásková, K., Říhová, A.

Učitelé reprezentují velkou skupinu profesionálů, která používá hlas jako hlavní pracovní nástroj. Dle Evropské asociace foniatrů, která rozdělila hlasové profesionály do čtyř skupin, se učitelé řadí do druhé kategorie – profese s extrémní hlasovou námahou. Prevalence poruch hlasu u učitelů je ve srovnání s běžnou populací dvakrát až třikrát vyšší a vzhledem k tomu, že důsledky poruch hlasu mohou mít negativní vliv nejen na kvalitu života, ale mohou mít i ekonomický dopad v podobě ztráty zaměstnání, je potřeba primární, sekundární a terciární prevence poruch hlasu u této skupiny hlasových profesionálů evidentní. Hlavním cílem příspěvku je detekovat znalosti o prevenci poruch hlasu u studentů učitelských oborů Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci v komparaci se studenty oborů neučitelky zaměřených. Hlavní výzkumnou metodou byl zvolen dotazník, který byl elektronickou a tištěnou formou distribuován studentům v průběhu měsíců prosinec – únor 2015. Implementaci prevence poruch hlasu do pregraduální přípravy budoucích hlasových profesionálů pokládáme za nezbytnou, jelikož oslovení studenti preventivní opatření pro předcházení poruchám hlasu buď neznají, anebo zásady hlasové hygieny dodržují jen občas nebo minimálně. Tímto příspěvkem bychom chtěli poukázat na potřebu prevence týkající se hlasových poruch a hlasové hygieny v přípravě budoucích hlasových profesionálů.

Klíčová slova: hlas, porucha hlasu, prevence, hlasový profesionál, student

Grantová podpora: IGA_PdF_2014016

Zaměstnání - důležitý aspekt životní spokojenosti osob s mentálním postižením

Kasáčková Jana

Příspěvek se zabývá oblastí práce a zaměstnávání, jako jedním z důležitých aspektů životní spokojenosti osob s mentálním postižením. Tento proces je ovlivňován nejen specifiky, plynoucími z daného typu postižení, ale dalšími činiteli. V příspěvku jsou dále nastíněny možnosti pracovního uplatnění (tranzitní program, podporované zaměstnávání, sociální podnikání). Budou představeny benefity a úskalí této oblasti vztahující se k cílové skupině. Dalším bodem příspěvku bude prevence fenoménu nezaměstnanosti. Příspěvek v této souvislosti se bude rovněž zabývat vlivem a dopadem deinstitucionalizace a procesem transformace. Výsledky výzkumu, které budou v příspěvku prezentovány, byly zjištěny skrze studentskou grantovou soutěž Univerzity Palackého v Olomouci č. PdF_2014013.

Klíčová slova: mentální postižení, pracovní uplatnění, kvalita života

Grantová podpora: PdF_2014013

Zdravotní klauniáda jako součást léčebného procesu

Šilarová Jana

Příspěvek je orientován na téma zdravotní klauniády a léčebného efektu, který přítomnost zdravotního klauna přináší. Příspěvek se zaměří především na bibliografický průzkum. Informace získané z literatury a výzkumů budou zhodnoceny a porovnány. Následně na tento průzkum naváže nástin námi zvoleného metodologického postupu. Zdravotní klauniáda je program ve zdravotnických zařízeních, který zahrnuje návštěvy speciálně vyškolených klaunů. Tyto návštěvy v nemocnicích prokázaly, že pozitivní silou naděje a humoru pozitivně působí na léčebný proces. Zdravotní klauni se zaměřují na psycho-sociální potřeby hospitalizovaného dítěte, odvádějí pozornost od bolestivých postupů. Atmosféra zábavy a smíchu může na chvíli pomoci dětem zapomenout na nemoc a stres spojený s hospitalizací.

Klíčová slova: zdravotní klaun, humor, léčebný proces

Postery

Diplomová práce - Využití terapeutického materiálu v logopedické intervenci v iniciální fázi afázie

Blatná Kateřina

Kliničtí logopedi se ve své praxi běžně setkávají s pacienty s fatickou poruchou již v samotném iniciálním (akutním a subakutním) stádiu onemocnění. K diagnostice fatických poruch se v České republice již několik let využívá rychlý diagnostický test MAST (česká verze MASTcz), který spolehlivě určí, zda pacient má či nemá fatickou poruchu a do jaké míry jsou jeho jazykové funkce zasaženy. Dle výsledků tohoto testu je pak možné zahájit stimulační program k posílení zasažených jazykových funkcí. Hlavním cílem této diplomové práce bylo vytvoření a ověření souboru materiálů vhodných pro terapii afázie v iniciální fázi onemocnění, který vychází ze struktury diagnostického testu MASTcz, a který bude použitelný v klinické praxi. Výzkumné šetření bylo realizováno na základě pozorování práce komunikačního partnera s pacientem s afázií pod vedením klinického logopeda či přímé práce pacienta a klinického logopeda. Terapeutický materiál je umístěn na stránkách Fakultní nemocnice Brno a je volně ke stažení. Určený je zejména logopedům, kteří se ve své praxi setkávají s pacienty s afázií a také samotným pacientům a jejich komunikačním partnerům. Jednotlivé oblasti navazují na diagnostický test MASTcz, který je rovněž na zmíněných webových stránkách. Dle výsledků tohoto testu pak mohou kliničtí logopedi určit, které oblasti jazykových funkcí jsou u pacienta oslabeny a zvolit vhodná cvičení z.

Klíčová slova: afázie, MASTcz, terapie afázie, akutní a subakutní fáze onemocnění, konverzační partner chronické fáze onemocnění

DrOmnibus – polské nářadí podporující léčbu dětí s poruchami chování a vývoje

Stawiarz Anna, Strzesak Katarzyna

Cílem této prezentace je analýza obsahu, úkolů a možností použití programu nazvaného DrOmnibus, jehož hlavní úlohou je podporování léčby dětí s poruchami chování a vývoje, mezi které patří autismus, Downův syndrom, ADHD a mentální retardace. DrOmnibus obsahuje přes deset her, se kterých je každá určená ke cvičení jedné schopnosti, např. poznávání emocí, rozlišování, řazení. V první fázi práce v tomto programu se určuje úroveň obtížnosti zvolené hry, základní pro jednotlivé dítě. Pak vzhledem k individuálním výsledkům se vybírají elementy programu, a to podle stupně komplikace a druhu úkolu. Součástí programu DrOmnibus je systém sledování pokroku, jenž umožňuje monitorování výsledků a dynamiky aktivit dítěte. Díky novým technologiím nabízí hry zajímavou možnost uskutečnit cvičení obvykle vedené terapeutem s využitím tradičních technik. První testy, provedené autory programu ve skupině autistických dětí, ukázaly, že používání programů 3 hodiny za týden, díky zvoleným řešením, umožňuje zvýšit výkonnost léčby o 16%.

Funkce problémového chování žáků s kombinovanými postiženími

Danuta Cop

Žákovo chování je způsob, kterým dává najevo své pudy, potřeby, poznávací procesy, obranné mechanismy – vyjadřuje sebe sama. Každé chování má svou příčinu a funkci. Jakou úlohu hraje problémové chování žáků? Co chtějí žáci projevit svou agresivitou nebo křikem? V této prezentaci budou představeny výzkumy věnovány analýze problémového chování u žáků s kombinovanými postiženími. Jejich účelem je ukázat funkce, které tyto způsoby chování mohou plnit v rámci kontaktu dítěte s jeho sociálním prostředím. Výzkumu se zúčastnila trojice dětí s kombinovaným postižením (mentální retardace, epilepsie, autismus, revmatoidní artritida), ve věku 11-13 let. Problémové chování, plnicí určitou úlohu, bude zkoumáno v kontextu činitelů a okolností, které mohly ovlivnit jeho vznik u dětí.

Klíčová slova: problémového chování, Funkce problémového chování, žáků s kombinovaným postižením

Home-based early intervention for children with disabilities: A case study

LI Xinrui

Knowledge on sexuality among the intellectually disabled versus selected features of the family environment

Kijak Remigiusz

The family, as the primary educational environment for a young person, is obliged to introduce him/her into adult life in the best possible way, and in particular to healthy and responsible sexual behavior. The increasing family failure influences parents who avoid conversations on human sexuality with their own children. The intellectually disabled people studied did not talk to their parents about sex and the conversations on contraception, parenthood or sexual activity were infrequent. Instead of parents, media and peers as well as books and magazines tend to play the educating role on sexuality. The article assumes that family with its social, economic, structural, psychological and pedagogical features influences the sexual development of intellectually disabled young people.

Klíčová slova: sex, person with disability, family

Kvalita života osob se sluchovým postižením

Hradilová Tereza

Projekt se zaměřuje na hodnocení vnímání kvality života u (dospělých) osob se sluchovým postižením. Podobný výzkumný záměr nebyl doposud v České republice komplexněji realizován. Hlavním cílem předkládaného projektu je zmapování posouzení vnímání (subjektivní i objektivní) úrovně kvality života osobami se sluchovým postižením. Dílčím cílem je zhodnocení vhodnosti plošného užití dotazníku Světové zdravotnické organizace s názvem WHOQOL - DISABILITIES u jazykové a kulturní menšiny českých Neslyšících. Plánované výzkumné metody: kombinace kvalitativní a kvantitativní části šetření. Kvantitativní část obsahuje dva výzkumné dotazníky, z nichž jeden pochází od Světové zdravotnické organizace. Druhý dotazník, vytvořený autorkou projektu, vychází zejména z teze modelu hodnocení kvality života u pracovníků kanadské armády. Následující, kvalitativní část, se skládá ze subjektivního zhodnocení kvality života u jednotlivých respondentů. Doposud proběhlo pilotní testování, kterého se zúčastnilo 30 respondentů. Na základě získaných podnětů bude dotazník mírně upraven. Samotný výzkum je plánován na druhou polovinu roku 2015. Za možné riziko v rámci řešení projektu lze považovat - nedostatečný počet zúčastněných respondentů.

Klíčová slova: kvalita života, sluchové postižení, komunikační kódy

Matoušův jazykový obraz světa

Lenart Justyna

Atypický autismus patří mezi formy celkového vývojového postižení, a nadále zůstává výzvou pro odborníky. Od dětského autismu se liší svým začátkem a různorodými příznaky, mezi které patří poruchy a) komunikace, b) sociální interakce, c) vzorů chování a zájmu. Atypický autismus je občas diagnostikován u intelektuálně hendikepovaných osob, což může maskovat některé příznaky a zároveň posilovat ostatní. Účelem příspěvku je analýza průběhu léčby 3,5-letého Matouše, u něhož byl diagnostikován atypicky autismus. Představeny budou výsledky diagnostického zkoumání, související s prenatálními a postnatálními zkušenostmi dítěte, program mnohostranné léčby, a účinky po roce jejího trvání. Zkoumání rodinného mikrosystému ukázalo, že kvůli předčasnému narození zažil chlapec poruchy dýchání, potíže se stravováním, a jeho motorický vývoj byl opožděn. Rodinná situace byla navíc komplikovaná kvůli vztahům s pečovateli a přítomnosti o 1,5 roku mladšího bratra. Zvláštní pozornost byla věnována procesu komunikačního vývoje, vzhledem k jeho důležité roli ve stimulaci ostatních vývojových oblastí.

Klíčová slova: atypický autismus, stimulaci, diagnostikován

Model integrácie detí so sluchovým postihnutím a intaktných detí v špeciálnom predškolskom zariadení

Kročánová Ľubica

V príspevku informujeme o niekoľkoročnom experimentálnom overovaní efektu modelu tzv. obrátenej alebo preventívnej integrácie intaktných a zdravotne znevýhodnených detí v podmienkach predprimárneho vzdelávania so zameraním na ich kognitívny, rečový a sociálny vývin. Konkrétne ide o začleňovanie počujúcich detí medzi zdravotne znevýhodnené deti s poruchami sluchu a narušenou komunikačnou schopnosťou v špeciálnej materskej škole pre deti so sluchovým postihnutím. Naším výskumným cieľom bolo v procese inklúzie rozvíjať komunikačné a rečové kompetencie detí s postihnutím pod vplyvom pozitívnych a vekovo primeraných rečových vzorov. Zároveň prostredníctvom prirodzených interaktívnych aktivít a vzťahov stimulovať rozvoj sociálnych kompetencií detí so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami a detí bez postihnutia. Uvedené fakty považujeme za relevantné vzhľadom na mieru úspešnosti sociálneho začlenenia dieťaťa s postihnutím medzi zdravú detskú populáciu.

Klíčová slova: integrácia, dieťa so sluchovým postihnutím, predškolský vek

Možnosti overovania čitateľskej gramotnosti u detí základných škôl

Sárközyová Judita, Belica Ivan

Kľúčovým zdrojom získavania informácií je najčastejšie písaný text. Čitateľská gramotnosť je schopnosť porozumieť čítanému textu a používať také ústne a grafické prejavy, ktoré nám plnohodnotne zabezpečia komunikáciu na úrovni, akú od nás požaduje spoločnosť. Čitateľská gramotnosť je teda nevyhnutnou spôsobilosťou pre úspešné nadobudnutie vzdelania. Jej slabšia úroveň môže spôsobiť žiakovi značné problémy v štúdiu. Považujeme preto za potrebné mať nástroj na rozpoznanie úrovne tejto spôsobilosti, aby sa deťom s problematickým osvojovaním čitateľských zručností, mohlo pomôcť. Významnou súčasťou čitateľskej gramotnosti je čítanie s porozumením. Naším cieľom bolo vyvinúť Test čítania s porozumením (CHITT) ktorý bude slúžiť na tieto účely. Uskutočnili sme predvýskum na základe ktorého sme eliminovali jeho nedostatky, momentálne prebieha prípravná fáza na jeho štandardizáciu. Test obsahuje 6 úloh. Kritériom pre úspešné zvládnutie je získanie aspoň 90% bodov z celkového počtu 94 bodov. Všetky subtesty vykazujú s celkovým skóre signifikantnú koreláciu, najsilnejší vzťah vykazuje subtest D (0,898). V článku uvádzame aj niekoľko ďalších nástrojov na zisťovanie čitateľskej gramotnosti využívaných vo svete.

Kľúčová slova: čitateľská gramotnosť, test čítania s porozumením, žiaci základných škôl

Možnosti rozvoja jazykových schopností žiakov v prípravnom ročníku v ZŠ

Viktor Gatial, Čerešník Michal

V príspevku autori predstavujú špeciálno-pedagogický prístup k žiakom s narušenou komunikačnou schopnosťou (NKS) v podobe tzv. prípravného ročníka pre týchto žiakov, realizovaného v základnej škole ako preventívny a nápravný spôsob riešenia problémov a porúch reči a možných špecifických porúch učenia žiakov. Autori vychádzajú z jazykovej teórie vzniku špecifických porúch učenia, ktorá je aktuálne prezentovaná ako najmodernejší prístup k tejto problematike. Prípravný ročník pre žiakov s NKS v základnej škole je ojedinelý projekt, ktorý pomáha žiakom s narušenou komunikačnou schopnosťou začleniť sa do školského prostredia, znižovať intenzitu porúch reči, predchádzať vzniku špecifických vývinových porúch učenia a predchádzať tak možným problémom v akademickom výkone týchto žiakov, prípadne problémom osobnostným, či sociálnym. Autori ďalej uvádzajú výsledky aplikovaného výskumu jazykových schopností žiakov v Prípravnom ročníku od roku 2001 a výsledky výskumu jazykových schopností žiakov v Prípravnom ročníku vplyvom inovovaných metód v rámci projektu KEGA 007UKF-4/2013: Rozvoj komunikačných schopností predškolákov s poruchami reči, realizovaného od roku 2013.

Kľúčová slova: diagnostika predškolákov, poruchy reči, prípravný ročník pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou, špeciálny pedagóg, školský psychológ

Grantová podpora: KEGA 007UKF-4/2013: Rozvoj komunikačných schopností predškolákov s poruchami reči

Mýty týkající se poruch autistického spektra v současných kulturních textech

Suruła J., Świeżak J.

Ve srovnání s množstvím informací o účincích léčby autistického chování je překvapující, jak nízké zůstává společenské povědomí o této poruše. Po celém světě vzniká stále více děl, ve kterých hrají důležitou roli osoby postižené autismem nebo Aspergerovým syndromem. Otázkou však zůstává do jaké míry mají produkty populární kultury opravdový vliv na vývoj společenského vědomí o těchto poruchách, a do jaké míry posilují existující stereotypy a předsudky. Díky filmům jako např. Rain Man, byla v kultuře zpopularizovaná představa autistického savanta – hendikepovaného génia. Populární kniha Muži, kteří nenávidí ženy od Stiega Larssona ukazuje postavu dívky postižené Aspergerovým syndromem, a tak opakuje mýtus o neobvyklém sociálním chování, které působí adaptační a výchovné potíže. Účelem příspěvku je představení mýtu týkajících se poruch autistického spektra, jež jsou opakovaně šířeny ve veškerých produktech populární kultury. Zkoumány budou různé způsoby prezentace filmových postav a jejich vnitřní cesta, úzce propojena s kontextem nemoci a pocitem odmítnutí.

Klíčová slova: mýty, literatura, autistického spektra, populární kultura

Poradenství na základních školách z perspektivy žáků 7. až 9. ročníků

Fialová Michaela

Problematika poradenství je v poslední době stále více aktuální, jedná se o primární pomoc žákům, kteří se setkají s překážkou. Poradenství je tak nesmírně důležité zejména u dětí s problematikou poruch chování a emocí. Pokud je systém poradenství efektivní, může velmi ulehčit žákům celkový edukační proces. Cílem výzkumného šetření bylo zjistit, zdali žáci běžných základních škol mají dostatečné znalosti a informace o školním poradenském zařízení. Dále jsme zjišťovali, jaké problémy žáci ve školním prostředí nejčastěji řeší. Vzorkem pro výzkumné šetření byli žáci 7. až 9. ročníků běžných základních škol v Jihomoravském kraji. Výzkumu se zúčastnilo 388 respondentů a jako nástroj byl pro výzkum použit vlastní dotazník, který obsahoval dvě hlavní domény, na které je výzkumné šetření zaměřeno. V celkovém měřítku měli žáci kvalitní znalosti o tom, zdali je daný pedagogický pracovník ze školního poradenského pracoviště přítomen, nebo nepřítomen ve škole. Pokud jsme se ale zaměřili na charakteristiku jejich činností, znalosti žáků byly již nedostatečné. Dále např. 26 % žáků uvedlo, že problémy ve škole mají vliv na jejich prospěch. Výsledky výzkumu ukázaly, že i když žáci věděli, že se v jejich škole poradenský pracovník vyskytuje, už ale nevěděli, jak jim může při problémech a v krizi pomoci. Také výsledky důvěry a vztahu k třídnímu učiteli nebyly z etopedického hlediska pozitivní.

Klíčová slova: poradenství, základní škola, výchovný poradce, školní psycholog, porucha chování, rizikové faktory, školní klima, třídní učitel, šikana, dotazník

Porovnanie čitateľských spôsobilostí rómskych žiakov s majoritnou slovenskou populáciou žiakov 4-6.ročníka základných škôl

Kmeť Martin, Kurečko Miroslav

Príspevok pojednáva o čitateľských schopnostiach, konkrétne čítaní textu s porozumením u žiakov s materinským jazykom rómskym a žiakov s materinským jazykom slovenským navštevujúcich 4.–6. ročník bežných základných škôl. Cieľom výskumu bolo zistiť „ako rómske deti zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia čítajú a rozumejú prečítanému slovenskému textu v triedach bežnej základnej školy. Analýzou získaných výsledkov v jednotlivých ročníkoch sme zistili, že žiaci hovoriaci prioritne slovenským jazykom navštevujúci 4., 5. a 6. ročník, dosiahli významne lepšie skóre ako žiaci rómskej národnosti, a to v každom z ročníkov. Úroveň čítania rómskych detí stagnuje, pričom ako jeden z rozhodujúcich faktorov sa javí sociálne znevýhodňujúce prostredie. Vzorku tvorilo 324 žiakov z územia celého Slovenska.

Klíčová slova: čitateľské spôsobilost, rómsky žiaci, sociálne znevýhodňujúce prostredie

Poskytovanie sociálnej opory rómskym žiakom so špeciálnymi edukačnými potrebami

Čerešníková M., Šramková, M., Rusnáková, J.

Dieťa z marginalizovanej, sociálne vylúčenej rómskej komunity je považované za dieťa so špeciálnymi edukačnými potrebami. Škola je prvým priestorom, v ktorom rómske dieťa prichádza do interakcie s príslušníkmi/čkami majority. Jeho úspešnosť v týchto interakciách determinuje aj priebeh ostatných interakcií, ktoré má v ďalšom živote v prostredí majoritných inštitúcií. Na to, aby bol proces adaptácie dieťaťa z iného socio-kultúrneho prostredia v prostredí školy úspešný, je potrebné, aby edukačné prostredie (hmotné i nehmotné) bolo nastavené interkultúrne a dieťa v ňom nachádzalo sociálnu oporu. Príspevok prináša pohľad na interkultúrne nastavenie edukačného prostredia v školách so slovenskými a rómskymi žiakmi zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Klíčová slova: edukačné prostredie, interkultúrnosť, rómske dieťa, sociálne znevýhodnené prostredie, sociálna opora

Grantová podpora: VEGA 1/0206/13 Percipovaná sociálna opora a spokojnosť so sociálnou sieťou u obyvateľov rómskych osídlení

Prvky arteterapie v edukácii žiakov so špeciálnymi edukačnými potrebami

Kukova Katarina

Ranná diagnostika porúch autistického spektra

Kvasničková G., Kubranská, A., Vidošovičová, M., Ostatníková, D.

Prevalencia porúch autistického spektra má stále zvyšujúcu sa tendenciu. Správna terapia a cieleňá intervencia vyžaduje rovnako, v psychologickom, ako aj špeciálnopedagogickom kontexte správnu a skorú diagnostiku. U detí s poruchou autistického spektra (PAS) je naplnenie tejto základnej požiadavky často problematické vzhľadom na vysokú variabilitu prejavov a nejasný nástup symptómov v období ranného vývinu. Cieľom príspevku je priniesť skúsenosti z diagnostickej praxe s deťmi do troch rokov s podozrením na PAS v Akademickom centre výskumu autizmu v Bratislave. Autorky vychádzajú z najnovších poznatkov o možnostiach diagnostiky PAS v skorom rannom veku, sumarizujú špecifiká tejto diagnostiky a upozorňujú na skoré prejavy PAS. Projekt bol podporený grantmi: APVV 0254-11.

Klíčová slova: ranná/skorá diagnostika, pervazívna vývinová porucha

Grantová podpora: APVV 0254-11

Retro se vrací i do dětské hry

Klimesšová, I., Wittmannová, J., Xaverová, Z., Benjamin, K.

Stejně jako v módě, i v metodách výchovy a vzdělávání dětí můžeme pozorovat návrat k dříve osvědčeným postupům a zvykům. Hra je základní potřebou zdravého vývoje dítěte. Moderní doba přináší díky rozvoji elektronických médií zásah do hry dětí, která má stále více podobu pasivní zábavy. Mění se nejen charakter hry, ale také denní rozvrh dětí je detailněji strukturovaný. Výrazně se snižuje volný čas, kdy mohou děti zažít opravdu svobodnou a spontánní hru. Skupina odborníků z Anglie nyní přichází s projektem, jehož cílem je navrátit dětskou hru ke svým kořenům. Po nezbytných úpravách je vytvořený vzdělávací kurz „Playwork“ nyní šířen do dalších šesti evropských zemí, které jsou zapojeny do projektu ViPER (Volunteers in Play – Employment Routes). Výhodou programu je jeho využitelnost pro všechny děti – je zde podporováno začlenění a participace dětí se speciálními potřebami. Zkušenosti z prvního tréninkového kurzu, který se uskutečnil na FTK UP, ukázaly, že principy playwork jsou uplatnitelné i pro Českou republiku. Z tohoto důvodu probíhají jednání o zařazení kurzu do programu celoživotního vzdělávání na UPOL.

Klíčová slova: svobodně zvolená hra, playwork, děti se speciálními potřebami, tréninkový kurz

Grantová podpora: Leonardo da Vinci Transfer of Innovation sector

Sociální přizpůsobení mentálně postižené mládeže – případová studie

Balazy Weronika

Pojem „sociální přizpůsobení“ znamená přizpůsobení se organismu podmínkám prostředí. Tento proces přispívá k udržování vnitřní rovnováhy člověka a má pozitivní vliv na jeho fungování v různých oblastech života. Účelem příspěvku je prezentace výsledků výzkumu úrovně a rozsahu sociálního přizpůsobení dvou žáků s hlubším mentálním postižením. Pro zkoumání úrovně sociálního přizpůsobení byla použita Stupnice Sociálního Přizpůsobení N. C. Conkeye i J. Walshe, zatímco rozsah přizpůsobení byl zkoumán s použitím metody PAC – 1 H.C. Gunzburga. Výzkumu se zúčastnili dva mentálně postižení kluci: Dawid (14 let) se středně těžkou retardací a Kuba (15 lat) s těžkou retardací a epilepsií. Bylo zjištěno, že v závislosti na stupni postižení a přítomnosti dalších zdravotních komplikací, se sociální přizpůsobení a fungování hodně liší ve všech zkoumaných oblastech, tj. samoobsluze, komunikaci, socializaci, manuálních schopnostech a motorické aktivitě. Výsledky týkající se úrovně a rozsahu sociálního přizpůsobení budou uváděny v kontextu mentálního postižení a dalších zdravotních faktorů, které ovlivňují jejich vývoj.

Současné možnosti studia seniorů se sluchovým postižením na Univerzitě třetího věku v ČR

Kotvová Miroslava, Hádková Kateřina, Karkošová Martina

Prezentované výzkumné šetření je zaměřeno na analýzu současných možností podpory osob se sluchovým postižením v seniorském věku, které mají zájem studovat na Univerzitě třetího věku (U3V). Pro přijetí do vzdělávací instituce je nutné dosažení minimálně věku 55 let a získání středoškolského vzdělání ukončeného maturitní zkouškou. Hlavním cílem bylo zmapovat, zda současná nabídka poradenských akademických center obsahuje i podporu zaměřenou na studenty se sluchovým postižením. Specifičnost této skupiny spočívá ve volbě komunikačního systému, přičemž tato volba je mimo jiné ovlivněna velikostí ztráty sluchu a věkem, kdy vznikla. Může jít tedy o jedince s vrozenou či časně získanou vadou sluchu nebo o jedince, u nichž dochází k postupnému zhoršování sluchové funkce. Dalším cílem bylo zjistit, zda je ze strany seniorů se sluchovým postižením o tento typ studia zájem. Pro účely výzkumného šetření byla zvolena metoda dotazníkového šetření a metoda řízeného rozhovoru zaměřeného na pracovníky poradenských center U3V. Výsledky šetření a z nich vyplývající závěry se mohou stát podkladem pro evaluaci činnosti poradenských center U3V a zároveň podpořit snahu o vytvoření kvalitního zázemí pro studium této skupiny zájemců.

Klíčová slova: poradenská centra U3V, senior se sluchovým postižením, podpora studentů s postižením sluchu, technická podpora, Univerzita třetího věku

The platform KRAINA OZA as a form of support for people with autism

Sowa Małgorzata

The aim of the presentation is to present an analysis of the structure of the website on the platform KRAINA OZA and evaluation of the functionality of each application platform. The information and data were collected in cooperation with the contractor for the project: Fundacja Wspólnota Nadziei in Krakow. KRAINA OZA online platform (Career Development Innovation Independence Activation People With Autism Acceptance) was established under the Project EDU AUTISM implemented in cooperation with three organizations which are: Fundacja Wspólnota Nadziei (Poland), Malopolska Association of Employers (Poland) and the Association of WAI-NOT (Belgium), whose main objective is to improve access to employment for adults with autism and social integration. KRAINA OZA is a tool with which potential employers, caregivers of adults with autism and parents to easily be able to expand their knowledge of this disorder, use of information on the possibilities of employing people with autism, the specific nature of their work, communicate with them and their functioning. For this purpose on the online platform provided e-learning courses, articles, legislation talking about the specifics of the employment of people with autism and information related to the current activities and projects, the theme makers adulthood people with autism.

Klíčová slova: platform for people with autism

Umění a inkluze

Sochor Pavel

Klíčová slova: umění, postižení, identita, artefakt, jinakost, Art brut, normalita, východiska inkluze, výtvarná tvorba, mezioborový výzkum

Grantová podpora: postdok

V říši pohádek

Szczepanik Małgorzata, Winiarska Angelika, Zasadni Natalia

Animované filmy uváděné televizí, běžně nazývané jako „pohádky“, mají značný vliv na fungování dítěte předškolního věku. Ovlivňují způsob jakým komunikuje a hraje s ostatními vrstevníky. Protože plní velmi důležitou úlohu, animované filmy by měly ukazovat kladné vzory chování a sdělovat mravní poučení. Avšak v souvislosti s civilizačními změnami se mění i televizní „pohádka“ – její jazyk, struktura a poslání. Prezentace se snaží o jazykově-strukturní a estetickou analýzu „pohádek“ aktuálně a v minulosti uváděných polskou televizí. Záměrem výzkumu, provedeného na skupině dětí předškolního věku (N=50), bylo poznání jejich preferencí týkajících se stylistiky a estetiky „pohádek“. Zkoumány byly tři nejoblíbenější animované pohádky, které pak byly srovnány s animovanými filmy z 80. a 90. let 20. stol. podle vybraných analytických kritérií: způsobu zobrazování a prezentace světa, jazyka, a jejich poslání. Analýza preferované dětmi předškolního věku stylistiky a estetiky v promítaných filmech, včetně mezipohlavních rozdílů, je základem pro formulace didaktických pokynů.

Klíčová slova: příběh, animované televizní filmy, karikatury, dětský příběh, dopad na děti

Výzkum prekonceptí intaktních žáků základních škol o mentálním postižení

Pivarč Jakub

Posterový příspěvek prezentuje kvalitativní výzkum prekonceptí intaktních žáků o mentálním postižení. Kvalita vztahu mezi intaktní žakovskou populací a žáky s postižením v běžné škole (což je signifikantní faktor úspěšné integrace/ inkluze), je determinována mimo jiné množstvím relevantních informací, postoji či představami (prekoncepty) intaktních žáků o vrstevnících s postižením. V rámci této studie byly sledovány především názory, znalosti, představy a postoje intaktních žáků ke konceptu mentálního postižení. Výzkumný vzorek tvořili tři žáci (ve věkovém rozmezí 10 - 15 let) z běžné základní školy městského typu. Ústřední výzkumnou metodou bylo fenomenografické interview. Prostřednictvím této metody bylo možné podrobně analyzovat a charakterizovat žakovské prekoncepty, především kognitivní dimenzi žakovského pojetí mentálního postižení (znalosti, porozumění danému konceptu) a afektivní dimenzi (význam, který je danému konceptu přisuzován a samotné postoje žáků). Výsledky poukazují na vývojové tendence v dětském myšlení o mentálním postižení. Naproti tomu rigidní a vesměs negativní postoje v souvislosti s integrací vrstevníků s mentálním postižením do hlavního proudu vzdělávání byly registrovány u všech zkoumaných žáků neohledně na jejich věk.

Klíčová slova: prekoncepty, intaktní žáci, základní škola, inkluze, mentální postižení

Grantová podpora: Tento příspěvek vznikl za plné podpory Grantové agentury Univerzity Karlovy v Praze (grantový projekt ev. č. 122315)

Seznam příspěvků (řazeno abecedně)

- Alternativní a augmentativní komunikace ve veřejném vzdělávání dětí se specifickými komunikačními potřebami – na základě polských zkušeností
- Analýza individuálních edukačních plánů v kontextu Indexu pro inkluzi
- Aplikace 3D interaktivní technologie v rámci snoezelenu jako současný trend speciálně pedagogické intervence
- Aspekt morálního soudu v etopedických zařízeních
- Aspekty ovlivňující volbu formy speciálního vzdělávání u rodičů dětí s lehkým mentálním postižením
- Autenticita jevištního projevu
- Bezbariérová knihovna na cestě ke zrakově postiženým
- Bilingválne vzdelávanie nepočujúcich v Európe
- Biologické faktory v etiologii autizmu
- Case Study of Two Czech Children with Cochlear Implants
- Concept of Inclusion and the Nigerian Perception of Inclusive Education for Learners with special Needs
- Connotation and Fundamental Features of Basic Special Education —Perspectives of Semantic Analysis
- Časové procesy a poruchy autistického spektra
- Diagnostika komunikačních potřeb seniorů s demencí v procesu terapeuticko-formativní intervence
- Diplomová práce - Využití terapeutického materiálu v logopedické intervenci v iniciální fázi afázie
- Doktorský studijní program jako cesta i cíl
- Dramaterapeutický projekt v Čínské lidové republice
- DrOmnibus – polské nářadí podporující léčbu dětí s poruchami chování a vývoje
- Edukace žáků s tělesným a kombinovaným postižením
- Edukácia intelektovo nadaných detí v slovenskej republike
- Emocionální opora u dětí s problémovým chováním
- e-Přístupnost pro studenty se zrakovým postižením na vysokých školách
- Ergoterapia v ranom veku pri práci s dieťaťom s Angelmanovým syndrómom
- Eskills for Jobs in Special Education
- Etické aspekty ve výchově a vzdělávání osob v zařízeních institucionální výchovy
- Etopedie, quo vadis?
- Faktory ovplyvňujúce návrat dieťaťa do socialne znevýhodneného prostredia po ukončení inštitucionálnej starostlivosti
- Fenomén celoživotního vzdělávání u osob se zrakovým postižením v kontextu inkluze
- Funkce problémového chování žáků s kombinovanými postiženími
- Hlavní oblasti podpory a rozvoje kvality života u seniorů s postižením v domovech pro seniory
- Home-based early intervention for children with disabilities: A case study
- Inclusive education challenges. Lithuanian experience
- Inkluze ve volném čase dětí s postižením
- Internacionalita a interdisciplinarita ako facilitátor intervenčnej činnosti moderného špeciálneho pedagóga
- Internetové poradenstvo a cloudové technológie v špeciálnej pedagogike
- Intervenční program SPC pro rodiny dětí s vadou sluchu
- Jak nakupují nevidomí
- Jak vstupuje umění do výzkumu
- Knowledge on sexuality among the intellectually disabled versus selected features of the family environment
- Krize a krizová intervence u dětí s poruchami chování
- Kvalita života osob se sluchovým postižením
- Matematizace reálné situace - rozvoj matematické gramotnosti na základní škole praktické
- Mateřství žen s mentálním postižením v České republice: Znalosti, zkušenosti a postoje pracovníků v sociálních službách k těhotenství a mateřství žen s mentálním postižením
- Matoušův jazykový obraz světa
- Model integrácie detí so sluchovým postihnutím a intaktných detí v špeciálnom predškolskom zariadení
- Montessori terapia u detí s poruchami vývinu

- Motivace volby studia SPPG
- Možnosti overovania čitateľskej gramotnosti u detí základných škôl
- Možnosti ranej intervencie pre rodiny s nepočujúcim dieťaťom na Slovensku
- Možnosti rozvoja jazykových schopností žiakov v prípravnom ročníku v ZŠ
- Možnosti zážitkovej pedagogiky v súčasnej špeciálnej pedagogickej andragogice – etopedické
- Muzikoterapeutická intervencie pro dítě s autismem
- Mýty týkajúce sa poruch autistického spektra v súčasných kultúrnych textoch
- Nástin kvality percepce minulé zkušenosti osoby se zrakovým postižením: Vnímaná realita nebo představa?
- Neurobiologie nejčastějších vývojových poruch dětského věku
- Obraz osob s mentálním postižením v českém hraném porevolučním filmu
- Organizace činností a schéma intervence služeb rané péče v hlavním městě Ruské federace - Moskvě.
- Overenie platnosti nástroja „deficity čiastkových funkcií“ u detí zo sociálne znevýhodneného prostredia
- Pedagogové základných škôl pro sluchově postižené a jejich povědomí o kultuře Neslyšících a jejich zvycích
- Perspectives of development of inclusive education in Georgia
- Perspektivy speciální pedagogiky
- PICO(T) a PCD formáty klinicky významných otázek v konceptualizaci speciálněpedagogického výzkumného designu
- Poradenství na základních školách z perspektivy žáků 7. až 9. ročníků
- Porovnanie čitateľských spôsobilostí rómskych žiakov s majoritnou slovenskou populáciou žiakov 4-6.ročníka základných škôl
- Poskytovanie sociálnej opory rómskym žiakom so špeciálnymi edukačnými potrebami
- Poskytovanie tlimočníckych služieb pre študentov so sluchovým postihnutím na vysokej škole
- Postoje české veřejnosti k inkluzivnímu vzdělávání
- Postoje veřejnosti k rodičovství osob s mentálním postižením
- Post-ústavní deinstitucionalizace a inkluzivní desegregace
- Preventivní a terapeutický přínos divadelní tvorby
- Problematika vzdělávání osob se sluchovým postižením z pohledu vysokoškolských studentů speciální pedagogiky
- Projekt STEP UP
- Projevy auditivní agnózie u osob s Aspergerovým syndromem očima rodičů
- Prvky arteterapie v edukácii žiakov so špeciálnymi edukačnými potrebami
- Případová studie dítěte s diagnózou vývojová dysfázie
- Ranná diagnostika porúch autistického spektra
- Reakce žáků se sluchovým postižením na nejednoznačný výtvarný podnět
- Realizace prevence vzniku zrakového postižení
- Rekvalifikačné kurzy jako podpora kvality života osôb so sluchovým postihnutím
- Repetitive skin picking in Polish adolescents. Prevalence, phenomenology and impact on daily functioning
- Retro se vrací i do dětské hry
- Role neziskových organizací v životě člověka s mentálním postižením
- Role vztahů dětí s poruchami chování a výchovných profesionálů v rámci etopedické intervence
- Rozdíly ve výsledcích vyšetření artikulace z hlediska fonetického a fonologického u dětí předškolního oddělení mateřské školy logopedické a mateřské školy běžného typu
- Rozvoj pragmatické jazykové roviny u osob s poruchami autistického spektra
- Sociální přizpůsobení mentálně postižené mládeže – případová studie
- Současné možnosti studia seniorů se sluchovým postižením na Univerzitě třetího věku v ČR
- Speciálněpedagogická podpora rodičům dětí raného věku v institucionální péči
- Speciální pedagog - tyflop jako součást života osob se zrakovým postižením
- Speciální pedagogika v novém pojetí vzdělávání a vnímání hodnoty člověka
- Specifika hlasového projevu dětí romského etnika z pohledu logopeda
- Specifika logopedické intervence u pacientů s psychiatrickou diagnózou
- Specifika přípravy na mateřství u žen s těžkým zrakovým postižením
- Specifika teatroterapeutických představení

- Starostlivost' o dospělé osoby s hluchoslepotou vo vybraných štátoch Európy
- Student Teachers perception about Inclusive education at Fiji National University, Lautoka Education Campus, Fiji Islands
- Symptomatické poruchy řeči u osob se sensorickým postižením z perspektivy logopedů
- The General Models of Abnormality in Chinese Culture
- The platform KRAINA OZA as a form of support for people with autism
- Umění a inkluze
- Uplatňování inkluzivních principů ve vzdělávání na základní škole v České republice a ve Švédsku
- V říši pohádek
- Vazba rodiny a dítěte v ústavní výchově ve výzkumu
- „Vidím je úplně jinýma očima.“ Jak pedagogický přístup Global Storylines mění vztah mezi učiteli a žáky
- Vliv školy na integrační proces žáka se sluchovým postižením
- Vlivy podílející se na rozvoji komunikačních kompetencí dospívajících osob s kombinovanými vadami
- Východiska, perspektivy a výzvy ve vzdělávání osob s těžkým tělesným a kombinovaným postižením
- Výtvarné umění jako jeden z aspektů kvality života osob s postižením zraku
- Výzkum prekonceptí intaktních žáků základních škol o mentálním postižení
- Význam determinant inkluzivního vzdělávání pohledem ředitelek a ředitelů běžných škol
- Význam prevence poruch hlasu v pregraduální přípravě hlasových profesionálů
- Zaměstnání - důležitý aspekt životní spokojenosti osob s mentálním postižením
- Zdravotní klauniáda jako součást léčebného procesu

Seznam autorů (řazeno abecedně)

Adamčíková, Z.
Adamus Petr
Bałazy Weronika
Bednářová Lucia
Belica Ivan
Benjamin, K.
Bernoldová, J.
Bílková, Z.
Blatná Kateřina
Czereová Lenka
Čerešník Michal
Čerešníková M.
Červenka Karel
Červinková Helena
Danuta Cop
Dobišová Erika
Dočkal Vladimír
Dohnalová Veronika
Dokoupilová Ivana
Dostálová Lucie
Dzidová Lenka
Eliášková, K.
Fialová Michaela
Hádková Kateřina
Hachová Stanislava
Haklová Kristýna
Hanáková, A.
Havlisová, H.
Hnilicová, S.
Horáková Jana
Horváthová Ivana
Hradilová Tereza
Hrubešová Ivana
Hubištová Martina
Hutyrová, M.
Chitorelidze Tinatin
Chrastina Jan
Chroboková Kamila
Irokaba Godwin
Jičínská Jana
Joklíková Hana
Jurkasová Jana
Kaffemaniene, I.
Kałużna - Wielobób Alina
Kantor Jiří
Karkošová Martina
Kasáčková Jana
Kijak Remigiusz
Klimešová, I.

Klusáček, J.
Kmeť Martin
Kobrlé Lukáš
Kochan Katarzyna
Komárková Adéla
Kossewska Joanna
Kotvová Miroslava
Koukolík František
Kováčová Barbora
Kozáková Zdeňka
Kročanová Ľubica
Kubisová Sabina
Kubranská, A.
Kučera Pavel
Kukova Katarina
Kumar Sunil
Kurečko Miroslav
Kvasničková, G.
Lazíková, V.
Lenart Justyna
Li Shangwei
Li Xinrui
Li Yun
Lopúchová Jana
Loudová, J.
Ludíková Libuše
Majerová Hana
Małgorzata Skorek Ewa,
Matochová Jarmila
Mazák Jan
Michalík Jan
Mlčáková Renata
Müller Oldřich
Odehnalová Petra
Oprštěná Lenka
Ostatníková, D.
Pančocha Karel
Pešat Pavel
Petrová Naďa
Pitnerová Pavla
Pivarč Jakub
Polínek Dominik
Potměšil Miloň
Potměšilová Petra
Priesterová Katarína
Prochwicz Katarzyna
Radzeviciene, L.
Regec Vojtěch
Remešová Zuzana

Rusnáková, J.
Růžička Michal
Růžičková Veronika
Říhová Alena
Sárközyová Judita
Segeťová Petra
Siklenková, L.
Slepičková Lenka
Smečková Gabriela
Smolík Arnošt
Sochor Pavel
Sowa Małgorzata
Stawiarz Anna
Stejskal Bohumil
Stejskalová, K.
Strnadová, I.
Strzesak Katarzyna
Suruło J., Świeżak J.
Svoboda Zdeněk
Svoboda, P.
Szczepanik Małgorzata
Šándorová Zdenka
Šebková Lucie
Šilarová Jana
Šramková, M.
Štrausová Kateřina
Šustrová Iva
Švecová Veronika
Tarcsova Darina
Tichá Erika
Trefilíková Tereza
Vančová Alica
Vidošovičová, M.
Viktor Gatial
Vitásková Kateřina
Vlachová Zuzana
Vrubel Martin
Vysuček Petr
Wagnerová, M.
Wagnerová, M.
Winiarska Angelika
Wittmannová, J.
Wu Jiaojiao
Xaverová, Z.
Zasadni Natalia
Zborteková Katarína
Zedková Vladimíra

III. OLOMOUCKÉ SPECIÁLNĚPEDAGOGICKÉ DNY

XVI. Mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami

III. Konference mladých vědeckých pracovníků

Odpovědní redaktoři a editoři

PhDr. Martin Dolejš, Ph.D.
Bc. Jaroslava Suchá

Organizátoři konference si vyhrazují právo v nezbytných událostech měnit čas a pořadí příspěvků.

Tato publikace neprošla jazykovou úpravou.

Za jazykovou a obsahovou stránku anotací a názvu příspěvků odpovídají autoři.